ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СТАМБОЛИЙСКИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 Г.

Приета с Решение №..... от Протокол №..... на Общински съвет - Стамболийски

СЪДЪРЖАНИЕ

СЪДЪРЖАНИЕ 2
СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ТАБЛИЦИ 3
СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ФИГУРИ 3
СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ КАРТИ 4
СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ 5
I. ВЪВЕДЕНИЕ 7
1. Обхват на програмата 7
2. Правно основание за разработване на програмата 8
3. Принципи на програмата 10
4. Цели на програмата 12
II. ОПРЕДЕЛЯНЕ И ВЪВЛИЧАНЕ НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ 14
III. АНАЛИЗ НА СРЕДАТА 15
1. Географско положение, териториално-административни характеристики 15
2. Природо-географски характеристики 16
2.1. Релеф 16
2.2. Климат 17
2.3. Водни ресурси 17
2.4. Почви 17
3. Социално-демографски характеристики 18
3.1. Демографски характеристики 18
3.2. Доходи, заетост и безработица в община Стамболийски 19
4. Икономически характеристики 20
4.1Основни показатели на нефинансовите предприятия 20
4.2Секторна икономическа характеристика на община Стамболийски 25
4.3Състояние на основните икономически сектори 26
5. Състояние на инфраструктурата 32
5.1Водоснабдяване и канализация 32
5.2Електроенергийна инфраструктура 33
5.3Транспортна инфраструктура и комуникации 34
6. Анализ на компонентите на околната среда 37
6.1. Въздух 37
6.2. Води 38
6.3. Земи и почви 40
6.4. Биоразнообразие и защитени територии 40
7. Анализ по фактори на въздействие 43
7.1. Отпадъци 43
7.2. Шум 44
7.3. Радиационен контрол 44
7.4. Ландшафтно устройство и зелена система 44
8. Администриране и публичност на дейностите по опазване на околната среда 45
9. Финансиране на дейностите по опазване на околната среда 48
IV. SWOT АНАЛИЗ 49

V. ВИЗИЯ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНАТА.....53
VI.ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА.....53
1. Генерална стратегическа цел на програмата.....53
2. Приоритети, специфични стратегически цели на програмата и алтернативи за постигането им.....53
VII. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ.....55
VIII. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА.....61
IX. ПРИЛОЖЕНИЯ.....62

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ТАБЛИЦИ

Таблица 1. Население на територията на община Стамболийски.....18
Таблица 2. Основни демографски процеси в община Стамболийски.....19
Таблица 3. Секторна характеристика на общинската икономика към 2018 г. по основни икономически показатели.....21
Таблица 4. Динамика в основните икономически показатели в община Стамболийски за периода 2014-2018 г. 22
Таблица 5. Брой микро, малки, средни и големи предприятия.....23
Таблица 6. Справка за регистрирани земеделски стопани.....26
Таблица 7. Размер на засети площи с основни земеделски култури в община Стамболийски за периода 2015-2019 г. в дка.....27
Таблица 8. Динамика на преработващата промишленост в община Стамболийски в периода 2014-2018 г. 29
Таблица 9. Динамика на строителството в община Стамболийски в периода 2014-2018 г. 29
Таблица 10. Динамика на търговията в община Стамболийски в периода 2014-2018 г.....30
Таблица 11. Динамика на транспорта в община Стамболийски в периода 2014-2018 г. 31
Таблица 12. Основни показатели за туризма в община Стамболийски за периода 2014-18 г. 31
Таблица 13. Динамика на хотелиерството и ресторантьорството в община Стамболийски в периода 2014-2018 г. 32
Таблица 14. Данни за битовите отпадъци в община Стамболийски.....43
Таблица 15. Финансова информация за дейностите по опазване на околната среда на община Стамболийски за периода 2015-2019 г.....48
Таблица 16. План за действие на ПООС Стамболийски 2021-2027 г.....55

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ФИГУРИ

Фигура 1. Разпределение на групите заинтересовани страни, взели участие в анкетното проучване, проведено през м. октомври-декември 2020 г. по групи.....14
Фигура 2. Съпоставка на основни показатели за пазара на труда.....20
Фигура 3. Дял от областната икономика в %.....22
Фигура 4. Брой на предприятия на 1000 д. 23
Фигура 5. Произведената продукция в хил. лв. на 1000 д.....24

Фигура 6. Нетни приходи от продажби в хил. лв. на 1000 д. 24
Фигура 7. Дълготрайни материални активи (ДМА) на 1000 д. в хил. лв. 25
Фигура 8. Дял на приноса на икономическите сектори в общинската икономика по избрани показатели за 2018 г. 26
Фигура 9. Приноси във Вторичния икономически сектор по брой и заети лица в нефинансовите предприятия за 2018 г. 28
Фигура 10. Приноси във Вторичния икономически сектор по ДМА, Произведена продукция и Нетни приходи от продажби за 2018 г. 28
Фигура 11. Произведена продукция по икономически дейности в икономическия сектор „Услуги“ за 2018 г. 30
Фигура 12. Визуализация на финансовата тежест по приоритети 59

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ КАРТИ

Карта 1. Географско положение на община Стамболийски 15
Карта 2. Релеф на България (надморска височина в м) 16
Карта 3. Пътна мрежа в община Стамболийски 35

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

АИС	Автоматична измервателна станция
БО	Битови отпадъци
ВиК	Водоснабдяване и канализация
ГПСОВ	Градска пречиствателна станция за отпадъчни води
ДФЗ	Държавен фонд „Земеделие“
ЕО	Екологична оценка
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗЗ	Защитена зона
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗЛР	Закон за лечебните растения
ЗМ	Защитена местност
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗТ	Защитена територия
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗУТ	Закон за устройство на територията
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИУЕЕО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
ИУГ	Излезли от употреба гуми
КАВ	Качество на атмосферния въздух
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРО	Масово разпространени отпадъци
НАСЕМ	Национална автоматизирана система за екологичен мониторинг
НЕМ	Национална екологична мрежа
НДЕФ	Национален доверителен еко фонд
НПРБ	Национална програма за развитие: България 2020
НПУДО	Национална програма за управление на дейностите по отпадъците 2009-2013 г.
НПУО	Национален план за управление на отпадъците 2014-2020 г.
НППОУ	Национална програма за предотвратяване образуването на отпадъци
НСИ	Национален статистически институт
НСМОС	Национална система за мониторинг на околната среда
НСОБС	Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие
НСОС	Национална стратегия за околна среда 2009-2018 г.
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
НУАБА	Негодни за употреба автомобилни батерии и акумулатори

ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИЕО	Индивидуални емисионни ограничения
ИУЕЕО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУМПС	Излязло от употреба моторно превозно средство
ОБ	Общински бюджет
ОГТ	Общинска горска територия
ООп	Организация по оползотворяване
ОПОС	Оперативна програма „Околна среда“ 2014-2020 г.
ОСР	Отпадъците от строителство и разрушаване
ОУП	Общ устройствен план
ПВТ	Подземно водно тяло
ПДК	Пределно допустима концентрация
ПИП	Прединвестиционни проучвания
ПО	Предотвратяването на отпадъците
ПОС	Програма „Околна среда“ 2021-2027 г.
ПРСР	Програма за развитие на селските райони
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПУО	Програма за управление на отпадъците
ПУП	Подробен устройствен план
ПУРБ	План за управление на речни басейни
РДВР	Регионална дирекция на вътрешните работи
РДО	Рамкова директива за отпадъците
РЗИ	Регионална здравна инспекция
РИОСВ	Регионална инспекция по околна среда и води
РОП	Разширена отговорност на производителя
РСУО	Регионално сдружение за управление на отпадъците
СО	Строителен отпадък
СООРС	Строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради
ТБО	Такса „битови отпадъци“ / Твърди битови отпадъци
ТСБ	Териториално статистическо бюро
УОЗ	Устойчиви органични замърсители
ФЕС	Фондове на Европейския съюз
ФПЧ	Фини прахови частици

I. ВЪВЕДЕНИЕ

1. Обхват на програмата

Програмата за опазване на околната среда (ПООС) на община Стамболийски обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на общините в съответствие с нормативните документи по опазване на околната среда.

Околната среда е от изключително важно значение за качеството на живот на дадена територия и населението, което я обитава. Състоянието на околната среда, зависи от много фактори, като туризъм, транспорт, земеделие, индустрия, промишленост, енергетика и др.

До средата на миналия век човечеството не си дава сметка за щетите, които нанася на природата от дейността, която упражнява. Едва през 60-те год. на XX-ти век, започват да се поставят основите на понятието „околна среда“ и „устойчиво развитие“, което основно е продиктувано от развитието и усъвършенстването на различни количествени методи, които правят възможно да се оценят ресурсите, с които разполага Земята, темпа, с който ги изразходва човечеството и времето, за което ще се изчерпят.

В тази връзка през 1983 г. Общото събрание на ООН признава, че екологичните проблеми имат глобален характер и по тази причина свиква Световната комисия по околна среда, начело с министър-председателят на Норвегия – Гру Харлем Брунтланд, която комисия през 1987 г. изнася доклада „Нашето общо бъдеще“, с който се въвежда и понятието „устойчиво развитие“, фундаменталната основа, на което е „днешните поколения да живеят и да изразходват по такъв начин ресурсите, че да не нарушават естествения баланс и да не отнемат възможностите на бъдещите поколения да задоволяват собствените си потребности“.

На проведената Конференция по околна среда през 1992 г. в Рио де Жанейро се приема т. нар. Конвенция за биологично разнообразие, в която в чл. 6 е записано следното:

Всяка договаряща страна съобразно собствените си условия и възможности:

а) разработва национални стратегии, планове или програми за опазването и устойчивото използване на биологичното разнообразие или адаптира за целта съществуващи стратегии, планове или програми, които отразяват мерките, постановени от тази конвенция и отнасящи се за всяка договаряща страна;

б) интегрира, доколкото е възможно и подходящо, опазването и устойчивото използване на биологичното разнообразие в съответните секторни или междусекторни планове, програми и политика.

На Конференцията на ООН е приет Дневен ред за XXI век (Agenda 21), който дава на местните власти по-широки правомощия, тъй като те са най-близо до хората и проблемите, и следователно до намиране на решения.

Първата Програма за опазване на околната среда е разработена през 1992/1993 г. и е за страните от Централна и Източна Европа, която след това служи като модел за разработването на Националните екологични програми.

Процесът на присъединяване на страната ни към ЕС наложи да хармонизираме националното си законодателство със законодателството на ЕС. Като страна членка на ЕС, ние разработваме на национално и местно ниво общински планове и стратегии във всяка една област, вкл. и в областта на околната среда.

ПООС е разработена за период, който съвпада с периода на действие на Плана за интегрирано развитие на община Стамболийски 2021-2027 г. и подлежи на евентуална актуализация при всяка значима промяна на екологичното законодателство или в приоритетите на региона/общината.

Основните задачи, които стоят пред настоящата програма, са да се идентифицират текущите проблеми, свързани с околната среда и бъдещи дейности за намаляване и ограничаване на вредните последици от човешката дейност.

ПООС отговоря на нарастващата необходимост опазването и подобряването на качеството на околната среда да се разглежда като един от стълбовете на устойчивото развитие, съвместно с икономическото и социалното развитие. Програмата очертава цели и действия, насочени към опазването, възстановяването и възпроизводството на естествената околна среда, поддържането на разнообразието на живата природа, разумното използване на природните богатства и ресурсите на страната в контекста на устойчивото развитие.

Програмата за опазване на околната среда се основава на концепцията, че **предотвратяването на отрицателните изменения на екосистемите и нарушаването на техните функции вследствие на антропогенни въздействия е ключов фактор за постигане на глобалната цел на политиката по устойчиво развитие** – подобряване на качеството на живот и благосъстоянието на настоящото и бъдещите поколения, посредством създаването на устойчиви общности, способни да управляват и използват ефективно ресурсите и да развиват екологичния и социалния потенциал на икономиката, както и да осигуряват просперитет, опазване на околната среда и социално сближаване. В този смисъл ПООС цели не само по-устойчива околна среда, но и по-добро качество на живот.

2. Правно основание за разработване на програмата

Програмата за опазване на околната среда на община Стамболийски е изготвена в съответствие с чл. 79, т. 1 от Закона за опазване на околната среда и Указанията на Министерство на околната среда и водите относно структурата и съдържанието на общинските програми за опазване на околната среда.

При разработване на ПООС органите на местното самоуправление се ръководят и от други указания на министъра на околната среда и водите. Териториалните административни звена към съответните министерства и държавни агенции, които събират и разполагат с информация за околната среда, подпомагат разработването на програмата чрез участие на свои експерти и предоставяне на информация. При разработването, допълването и актуализирането на програмата се привличат и представители на неправителствени организации, на фирми и на браншови организации.

ПООС е изготвена в тясно съответствие с принципите на Националната стратегия за околна среда (НСОС), която се разработва за период от 10 години и се приема от Народното събрание по предложение на Министерския съвет (чл. 76, ЗООС). В допълнение на основния национален стратегически документ в областта на околната среда, се разработват и приемат и други национални планове и програми по компоненти на околната среда и фактори, които им въздействат. Те се основават на принципите, целите и приоритетите на Националната стратегия за околна среда и са в съответствие с изискванията на специалните закони за околната среда. При разработката на програмата са използвани и следните стратегически ***документи с международен и национален характер*:**

- Цели за устойчиво развитие (Дневен ред 2030 г) на ЕС;
- Стратегия на ЕС за биологичното разнообразие до 2030 г.;
- Пътна карта за план за действие, целящ нулево замърсяване на водите, въздуха и почвата;
- План за действие относно кръговата икономика;
- Национална програма за развитие: България 2030 - визия, цели и приоритети;
- Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие до 2030 г.
- Национална стратегия за околна среда (НСОС) 2009-2018 г.;
- Национален план за управление на отпадъците 2021-2028 г. (проект);
- Стратегия и план за действие за преход към кръгова икономика на Република България, за периода 2021-2027 г.;
- Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие (1998 г.);
- Актуализиран Национален план за действие по управление на устойчивите органични замърсители (УОЗ) в България 2012-2020 г.;
- Национална програма за контрол на замърсяването на въздуха 2020-2030 г.;
- Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух 2018-2024 г.;
- Национална стратегия за развитие на водния сектор 2022-2037 г.;
- Национална програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите 2020-2030 г.;
- План за интегрирано развитие на община Стамболийски за периода 2021-2027 г .

Други използвани източници на информация са както следва:

- Официални данни и статистическа информация от РИОСВ – Пловдив, ТП ДГС - Стамболийски и други;
- Информация, предоставена от дирекциите и отделите на общинска администрация - Стамболийски;
- Интернет сайтове и портали: Официален сайт на Община Стамболийски, НСИ, МОСВ, ИАОС и други.

3. Принципи на програмата

Националната стратегия за околна среда и общинските програми за околна среда са средство за постигане целите на закона и се разработват в съответствие с принципите за опазване на околната среда, регламентирани в Закона за опазване на околната среда, а именно:

1. Устойчиво развитие

Устойчивото развитие се дефинира като развитие, което „посреща потребностите на настоящото поколение, без да е в ущърб на възможността бъдещите поколения да посрещнат собствените си нужди“. То се постига посредством осъществяването на политики, при които се хармонизират и интегрират икономическото, социалното развитие и опазването на околната среда. Тази концепция предполага устойчив икономически ръст, намаляване на бедността, справедливо разпределение на националното богатство, подобряване на общественото здраве и качеството на живот, като същевременно се намалява замърсяването на околната среда, предотвратяват се бъдещи замърсявания и се съхранява биологичното разнообразие.

2. Опазване на природните ресурси

Постигането на целите на устойчивото развитие изисква съблюдаването на принципа за устойчиво използване на природните ресурси и принципа на заменяемост. Природните ресурси следва да се използват при условия и по начини, при които да се съхраняват екосистемите и присъщото им минерално, биологично и ландшафтно разнообразие.

Моделите на потребление на възобновяеми ресурси следва да гарантират тяхното непрекъснато и ефективно обновяване, както и запазване и подобряване на качеството им.

Невъзобновяемите ресурси следва да се използват рационално и разумно, включително и като бъдат налагани ограничения върху използването на стратегически и редки природни ресурси и тяхната замяна в потреблението с алтернативни ресурси и синтетични материали.

3. Принцип на превенцията и предпазливостта

Необходимо е да се даде предимство на предотвратяването на замърсяванията за сметка на отстраняването на екологичните щети, причинени от тях. Дейности, които съгласно принципа на предпазливостта представляват потенциална заплаха за околната среда и човешкото здраве, следва да се избягват.

Всяка една дейност трябва да се планира и осъществява така, че:

- да причинява минимални изменения на околната среда;
- да създава най-малък риск за околната среда и човешкото здраве;
- да се редуцира до възможния минимум използването на суровини и енергия при производството, дистрибуцията и потреблението на стоки и материали;
- да осигурява възможности за рециклиране, повторно използване и/или извличане на вторични суровини и енергия от отпадъците, генерирани от потреблението на продуктите;
- да се предотвратяват и ограничават отрицателните ефекти върху околната среда още при източника на замърсяване.

Принципът на предпазливостта се прилага посредством оценка на въздействието върху околната среда и използване на най-добрите налични технологии. Липсата на сигурни научни

данни не следва да бъде възприемана като основание за непредприемане на мерки за предотвратяване на деградацията на околната среда в случаи на потенциални или съществуващи въздействия върху нея.

4. Интегриране на политиката по опазване на околната среда в секторните и регионалните политики

Според този принцип е необходимо изискванията за опазване на околната среда да бъдат интегрирани в секторните политики и в политиките на национално, регионално и местно равнище. На ниво община спазването и прилагането на този принцип изисква разработването, приемането и прилагането на различни концепции, стратегии, планове и програми за регионално развитие, за развитие на икономиката или на отделни нейни отрасли и сектори (транспорт, енергетика, строителство, селско стопанство, туризъм, промишленост, образование и други) на местно равнище (но съобразени с предвижданията на национално и регионално равнище) да осигуряват интегрирано опазване на околната среда в съответствие с принципите и целите на закона и Националната стратегия за околна среда.

5. Субсидиарност на политиките

Този принцип се основава на децентрализиране на процеса на вземане на решения. Необходимо е все повече компетенции и отговорности да бъдат трансферирани в посока от централно към регионално и местно равнище. Органите на регионалното и местното управление са по-близо до проблемите и в някои случаи до правилните решения за справянето с тях.

6. Замърсителят плаща за причинените вреди

Замърсителят заплаща глоби и такси, ако извършваните от него дейности причиняват или могат да причинят натиск върху околната среда, или ако произвежда, използва или търгува със суровини, полуфабрикати и готови продукти, съдържащи материали, увреждащи околната среда. Замърсителят трябва да поеме екологичните разходи за предприемане на превантивни мерки, ако в резултат на дейността му е възникнала непосредствена заплаха за екологични щети, както и за оздравителни мерки при настъпване на екологични щети.

7. Прилагане на чисти технологии

Необходимо е да се насърчава въвеждането на „чисти технологии“ и постепенно да се преустановява използването на технологии, които причиняват вредни въздействия върху околната среда. Следва да се прилагат „най-добри налични техники“ в индустрията и енергетиката по смисъла на Директива 96/61/ЕС за комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването, както и „добри земеделски практики“ в селското стопанство, съгласно дефиницията на Организацията за прехрана и земеделие на ООН (FAO).

8. Използване на икономически инструменти за опазване и подобряване състоянието на околната среда

Икономическите инструменти, които се използват за целите на екологичната политика е необходимо да включват стимули за въвеждане на съобразени с опазването на околната среда технологии, иновации, дейности и практики, и да предвиждат постепенно премахване на субсидии, които подкрепят дейности, причиняващи вредни въздействия върху околната среда.

9. Потребителят плаща

Всеки, който ползва природни ресурси и услуги, следва да заплаща реалната цена за тях и да покрие разходите за възстановяването им.

10. Споделена отговорност

Всички страни, които носят отговорност за замърсяване на околната среда, трябва да участват в разрешаването на възникналите екологични проблеми.

11. Достъп до информация за околната среда

Компетентните органи следва да предоставят на обществеността информация за околната среда. Всеки има право на достъп до наличната информация за околната среда, без да е необходимо да доказва конкретен интерес.

12. Участие на обществеността във вземането на решения и достъп до правосъдие по въпроси на околната среда

На обществеността следва да бъде осигурена възможност да участва в процеса на вземането на решения за околната среда, както и да й бъде осигурен ефективен достъп до правосъдие по въпроси на околната среда.

Всички споменати принципи се отнасят за всички нива – международно, национално, регионално и местно.

4. Цели на програмата

Програмата за опазване на околната среда си поставя няколко основни цели:

- да идентифицира и анализира проблемите в областта на околната среда на територията на община Стамболийски, като установи причините и предложи решения и действия за тяхното преодоляване;
- да насърчи и обезпечи разумното използване на територията на общината за развитие на икономическия потенциал;
- да открои приоритетите в разглежданата област;
- да обедини усилията на общинските органи, държавните институции, населението, НПО и бизнеса на територията на общината за решаване на съществуващите проблеми;
- да аргументира мерките и проектите на общината, които тя ще предложи за финансиране;
- да използва оптимално ограничените финансови и човешки ресурси, като ги съсредоточи за решаване на най-приоритетните проблеми;
- да формулира адекватна екологична политика на Община Стамболийски, в съответствие с наличните ресурси и проблеми.

Програмата се приема от общинския съвет, който контролира и изпълнението й. По предложение на кмета на общината ежегодно с приемането на общинския бюджет се определят средства за изпълнение на приоритетни екологични проекти и дейности, включени в общинската програма за опазване на околната среда. Кметът на общината ежегодно внася в общинския съвет отчет за изпълнението на Програмата за околна среда, а при необходимост -

и предложения за нейното допълване и актуализиране. Отчетът за изпълнението на програмата се представя за информация в РИОСВ.

ПООС е динамичен и отворен документ. Тя ще бъде периодично допълвана и/или променяна съобразно настъпилите промени в приоритетите на общината, в националното законодателство и други фактори със стратегическо значение. Основният използван апарат в разработката е стратегическо планиране, почиващо на SWOT анализ.

Програмата за опазване на околната среда прилага комплексна система от административни и икономически мерки за регулиране екологичното поведение на стопанските субекти и населението в общината. Програмата цели да формира правилно екологично поведение на населението, селскостопанските производители и стопанските субекти, да осигури разумен баланс между административните и пазарно-ориентираните икономически регулатори, като в максимална степен използва представения интегриран подход за координация и взаимодействие на структури, ресурси и усилия.

При разработването на Програмата за опазване на околната среда на община Стамболийски са следвани следните стъпки:

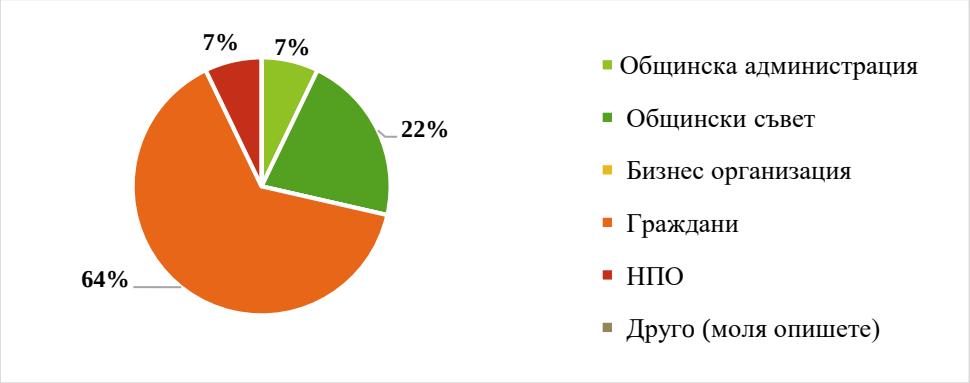
1. Определяне и въвличане на заинтересованите страни;
2. Анализ на средата;
3. Анализ на силните и слабите страни, на възможностите и заплахите;
4. Изработване на визия на общината;
5. Определяне на цели на програмата;
6. Изработване на план за действие;
7. Мониторинг, контрол, оценка и актуализация на програмата.

II. ОПРЕДЕЛЯНЕ И ВЪВЛИЧАНЕ НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ

Процесът на определяне и въвличане на заинтересованите страни при разработване на ПООС преминава през няколко стъпки. Първоначално бе **проведено анкетно проучване** сред представители на общинска администрация Стамболийски и граждани, неправителствени организации и други заинтересовани страни. В резултат на анкетното проучване бяха отчетени основни проблеми в състоянието на общината. Поставени са цели за развитие и са набелязани мерки, които отчитат проблемите на общината и на основата на силните характеристики и възможностите ограничават слабите страни.

Проучването бе осъществено в края на 2020 г. и бе публично обявено на сайта на Община Стамболийски и разпространено сред наличните контакти на заинтересованите страни. На фигура 1 са представени съотношенията по групи респонденти:

Фигура 1. Разпределение на групите заинтересовани страни, взели участие в анкетното проучване, проведено през м. октомври-декември 2020 г. по групи[1]

Източник: Анкетно проучване

Представените данни от фигурата показват, че ядрото на изследването е базирано на мненията на самоопределилите се като граждани респонденти.

Резултатите от проведеното анкетно проучване са представени в *Приложение 1. Резултати от проведено анкетно проучване относно разработване на ПООС на община Стамболийски 2021-2027 г.*

В изпълнение на втора стъпка от процеса на въвличане на заинтересованите страни, ПООС се **съгласува с представители на общинска администрация - Стамболийски**.

Третата стъпка е **предаване на документа в РИОСВ за съгласуване с компетентния орган**.

В изпълнение на четвърта стъпка Програмата за опазване на околната среда на община Стамболийски ще бъде публикувана на официалния сайт на общината за **съгласуване със заинтересованите страни**.

Накрая документът се одобрява с Решение на Общински съвет.

[1]Източник: Собствено анкетно проучване сред жителите и заинтересованите страни на община Несебър, проведено през средата на 2020 г.

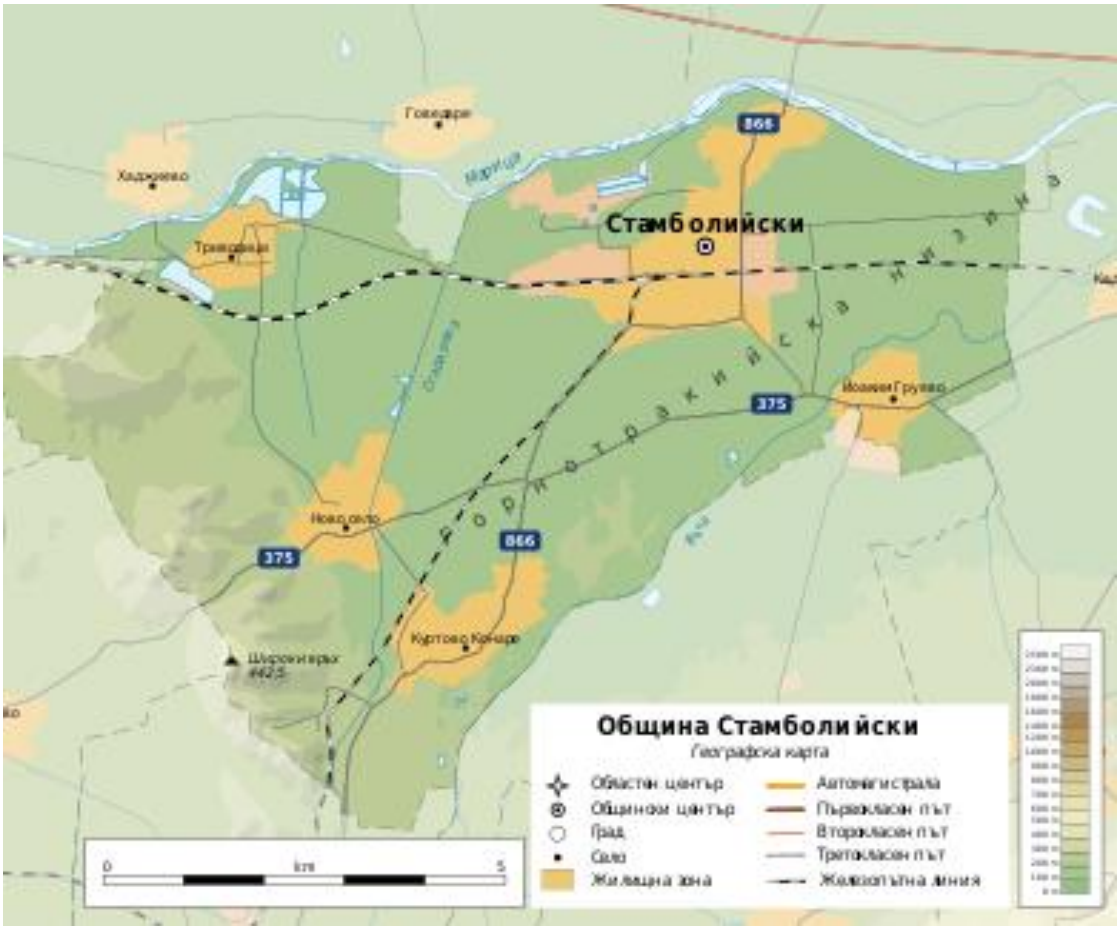
III. АНАЛИЗ НА СРЕДАТА

1. Географско положение, териториално-административни характеристики

Община Стамболийски се намира в Южна България и е една от съставните общини на област Пловдив. Общината е разположена в югозападна част на област Пловдив. С площта си от 61,27 км^2 заема 15-о място сред 18-те общините на областта, което съставлява 1,02% от територията на областта. Тя е шестата отзад-напред най-малка община в България. Границите ѝ са следните:

- на североизток – община Родопи;
- на юг – община Перущица и община Кричим;
- на югозапад – община Брацигово, област Пазарджик;
- на запад и северозапад – община Пазарджик, област Пазарджик.

Карта 1. Географско положение на община Стамболийски

Източник: БГ Уикипедия (https://bg.wikipedia.org/)

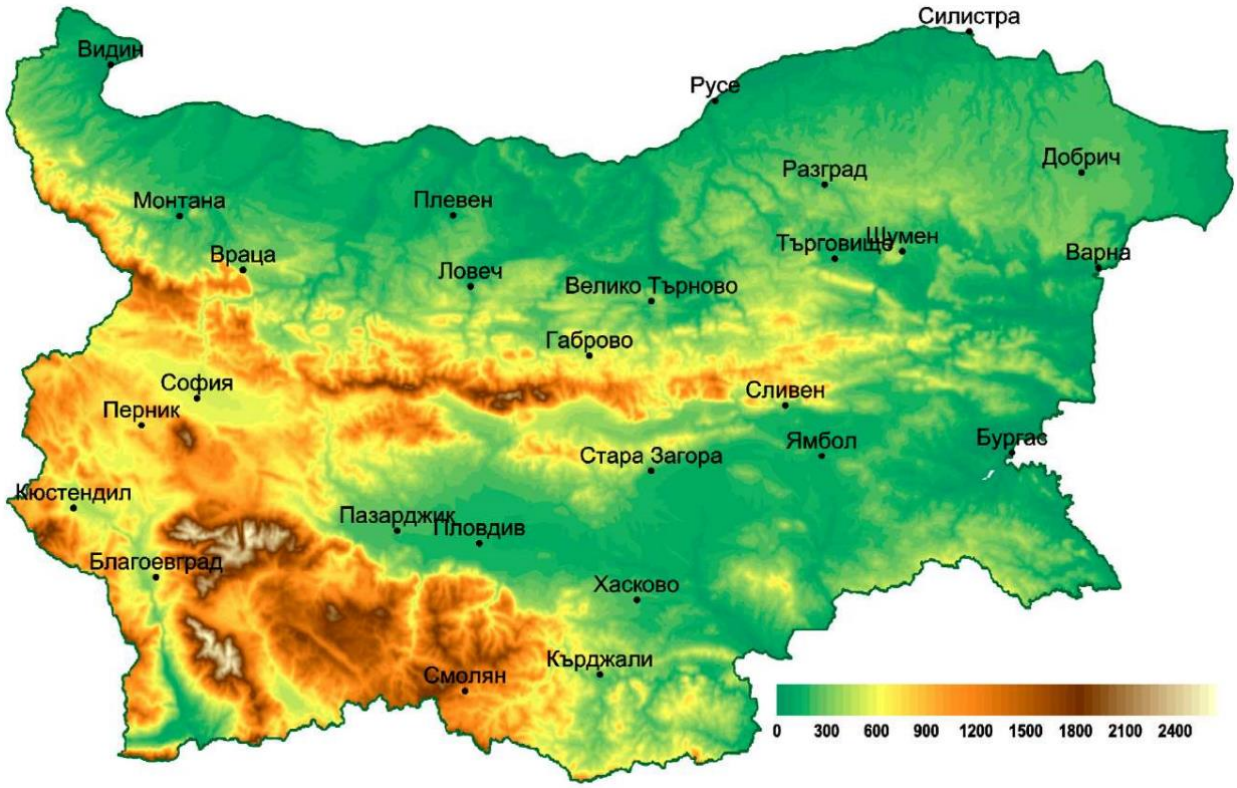
2. Природо-географски характеристики

2.1. Релеф

Релефът на общината е равнинен в по-голямата си част и хълмист на запад. Територията ѝ попада в централната част на Пазарджишко-Пловдивското поле на Горнотракийската низина и крайните северни части на Западните Родопи.

Минималната ѝ височина от 172 m се намира в коритото на река Марица източно от град Стамболийски. В западната част на общината попадат крайните източни склонове на Бесапарските ридове (крайна северна издънка на Западните Родопи). В тях югозападно от село Ново село, на границата с община Брацигово и община Кричим се издига Широки връх 442,5 m, най-високата точка на община Стамболийски.

Карта 2. Релеф на България (надморска височина в м)

2.2. Климат

Физикогеографските условия определят климата в района на общината като преходно-континентален, което се доказва и от количествените показатели на основните климатични елементи: Средномесечната януарска температура е 0,0ºС; средната юлска е 24,0ºС; а средногодишната е 12,0ºС. Средногодишната температурна амплитуда е сравнително ниска – около 24,0ºС. Характерно явление през зимата са температурните инверсии, особено чести и продължителни по течението на р. Марица. Свързани с тях са ниските абсолютни минимални температури и сравнително късните пролетни и ранните есенни мразове, както и значителния брой на дните с мъгла и ниска инверсионна облачност. Овлажняването през лятото е недостатъчно – районът е засушлив. Делът на засушливото време през летния период (юли и август) е значителен – около 40%. Средногодишните валежи са 524мм. (при средни за страната 650мм.) с летен максимум 148мм.

Относителната влажност на въздуха е между 55% през август – най-сухия месец и 83% през месеците януари и декември. Денонощните колебания на влажността са по-малко – между 90% в сутрешните и 75% - в обедните часове.

Преобладаващи са западните ветрове със средна скорост от 1,5 до 2,5 метра в секунда.

2.3. Водни ресурси

По северната граница на общината, от запад на изток, на протежение от 13 km протича част от средното течение на река Марица. На нейна територия тя получава отдясно два големи притока: Стара река и Въча, които протичат през общината с най-долните си течения. Стара река навлиза в общината от община Кричим югозападно от село Куртово Конаре, преминава през село Ново село и северозападно от град Стамболийски се влива в Марица. Река Въча протича по границата с община Перущица, преминава покрай селата Куртово Конаре и Йоаким Груево и североизточно от последното напуска нейните предели и след около 5 km се влива в р. Марица северно от село Кадиево, на територията на община Родопи.

2.4. Почви

Почвената покривка на територията на общината е различна, но преобладават следните почвени типове и разновидности: алувиално-ливадни, блатни, торфенисти, песачливи, засолени почви - солонци, смолници. Алувиално-ливадните почви имат висока водопропускливост, средна водозадържаща способност и добра аерация. Хумусното съдържание е малко – варира от 0,8 до 2-3%. Общият азот е в граници от 0,070 до 1,165%, а общият фосфор – 0,092 до 0,238%. Почвената реакция е предимно неутрална до слабо алкална (pH 6,7-8,0). Алувиално-ливадните почви имат сравнително високо ефективно плодородие и благоприятни водни и физични свойства. Смолниците са формирани върху плиоценски и старокватернерни глинести материали и заемат най-ниските и равнинни части на релефа. Отличават се с тежък глинест състав, мощен, черно оцветен хумусен хоризонт и плътен строеж на профила. Много добре изразеният хумусен хоризонт (50-70см) е със сравнително богато

съдържание на органично вещество (2,5-3,5%) хумус, сравнително хомогенен профил, който в дълбочина към 90-100см. прехожда в богато карбонатна подпочва. По механичен състав са най-тежките почви в района – леко глинести и тежко песъкливоглинести. Съдържанието на физическа глина достига до 45-75%. Почвената реакция е неутрална до слабо кисела (pH варира от 6,5 до 7,2). Този тип почви са известни като най-плодородните в България. Добре се влагозапасяват и са пригодни за отглеждане на всички основни селскостопански култури. Почвеният фонд в общината като цяло притежава всички производствени качества и при напояване и наторяване е много подходящ за интензивно селскостопанско производство. Географските и климатични условия, както и вида на почвите, определят и основните култури, отглеждани в общината.

Почвеният фонд в общината като цяло притежава всички производствени качества и при напояване и наторяване е много подходящ за интензивно селскостопанско производство.

3. Социално-демографски характеристики

3.1. Демографски характеристики

Данните от текущата демографска статистика показват, че в община Стамболийски към 2020 г. населението е 19 785 д., което е с 0,9% по-малко от броя на населението през 2016 г. – 19 967 д. Процесът на намаляване на броя на населението е устойчив и ясно проследим.

В повечето населени места, включително и в гр. Стамболийски, числеността на населението бележи спад. Процесът на обезлюдяване, характерен и за страната като цяло, засяга община Стамболийски със същите темпове, които са характерни за преобладаващата част от селските общини в страната. Процесите на обезлюдяване на общината продължават и през последните 5 години (2016-2020 г.).

Община Стамболийски се състои от 5 населени места. С най-голям брой население е общинският център – гр. Стамболийски.

Таблица 1. Население на територията на община Стамболийски

Населени места	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.	Ръст 20/16 г.
Община Стамболийски	**19 967**	**19 849**	**19 739**	**19 664**	**19 785**	**-0,9%**
с. Йоаким Груево	2 630	2 641	2 636	2 655	2 698	2,6%
с. Куртово Конаре	2 432	2 403	2 385	2 390	2 443	0,5%
с. Ново село	2 534	2 498	2 478	2 461	2 484	-2,0%
гр. Стамболийски	10 994	10 930	10 846	10 758	10 738	-2,3%
с. Триводици	1 377	1 377	1 394	1 400	1 422	3,3%

**Данните за населението са към 31.12. на съответната година.*

Източник: Национален статистически институт, 2021 г. www.nsi.bg

Изследваните основни демографски процеси са естествено и механично движение (прираст) на населението с оглед на важността им за определяне на демографското развитие в общината.

Обобщени данни са представени таблично по-долу:

Таблица 2. Основни демографски процеси в община Стамболийски

Основни демографски показатели	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Средногодишен брой на населението в област Пловдив (общо)	**672 428**	**670 685**	**669 065**	**667 568**	**666 600**
Средногодишен брой на населението в община Стамболийски (общо)	**20 027**	**19 908**	**19 794**	**19 702**	**19 725**
Родени (брой)	244	197	209	200	207
Умрели (брой)	296	308	286	303	358
Естествен прираст (брой)	-52	-111	-77	-103	-151
Заселени (брой)	210	293	292	305	513
Изселени (брой)	278	300	325	277	241
Механичен прираст (брой)	-68	-7	-33	28	272

Източник: Национален статистически институт, 2021 г. www.nsi.bg

Данните показват, че населението на общината представлява 3% от населението в областта. Естественият прираст е отрицателен през периода 2016-2020 г., а механичният само през 2020 г. е положителен във връзка с имиграцията вследствие на пандемията от COVID-19. Поради това средногодишното население намалява до 2019 г., но се увеличава през 2020 г.

3.2. Доходи, заетост и безработица в община Стамболийски

Безработицата в община Стамболийски се очертава като един от основните решени социално-икономически проблеми в последните години. Равнището на безработица (съотношението между броя на безработните лица и икономически активното население) в общината през 2014 г. е 16%. Към 2019 г. равнището на безработица намалява с две/трети от това през 2014 г. и достига 4,5%. Данните показват, че след 2015 г. броят на регистрираните безработни лица и съответно равнището на безработица (в %) в общината намаляват рязко с около 50% годишно и достига изключително ниски нива след нея.

Заетите лица, които работят на територията на община Стамболийски през 2018 г. в нефинансовите предприятия, са 3 061 д. Разпределението на заетите по сектори показва, че най-висок е делът на заетите във вторичния сектор на икономиката.

Средната работна заплата на наетите нараства за изследваният период 2014-2018 г. в общината сравнително плавно, като средната стойност е 10% годишно, по-голямо от нарастването на заплата в областта(8,5%) и от средното за страната от 9% годишно.

Фигура 2. Съпоставка на основни показатели за пазара на труда

Източник: НСИ

4. Икономически характеристики

4.1 Основни показатели на нефинансовите предприятия

В икономическия профил на община Стамболийски водещо място заема вторичният - индустриален сектор, което е характерно за община с преобладаващо градско население. Общината е важна икономическа локация в област Пловдив с утвърдени промишлени традиции и потенциал за ново развитие.

Отрасловата характеристика на икономиката на община Стамболийски се доминира от дейностите, свързани с преработващата промишленост, търговията и транспорта. Селското стопанство е с по-малко значение.

Основният икономически потенциал е съсредоточен в гр. Стамболийски. Това определя и концентрирането на по-голяма част от трудовия ресурс в града и по-високите нива на заетост. В Стамболийски работят редица добре развити и разнообразни компании, които имат успешни партньорства с международни фирми за инвестиции, производство и продажби.

Първичният сектор („Селско стопанство“) има третостепенни функции в икономическото развитие на общината.

Третичният сектор („Услуги“) е съвкупността от отрасли и дейности с голямо социално значение. В него се извършват услуги, задоволяващи потребностите на хората. Отраслите от третичния сектор създават голям брой работни места и този сектор е втори по значимост за общинската икономика.

Таблица 3. Секторна характеристика на общинската икономика към 2018 г. по основни икономически показатели

Икономически дейности (А21)	Предприятия	Заети лица	Произведена продукция	Нетни приходи от продажби	ДМА
	Брой		Хил. лв.		
ОБЩО:	**561**	**3 061**	**337 883**	**389 500**	**235 157**
Селско, горско и рибно стопанство	26	129	5 313	7 520	6 718
Добивна промишленост	-	-	-	-	-
Преработваща промишленост	77	1 630	287 264	277 422	186 449
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	-	-	-	-	-
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	4	15	..	..	..
Строителство	21	78	5 782	5 981	552
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	226	692	14 723	74 104	26 116
Транспорт, складиране и пощи	40	128	12 614	12 726	2 952
Хотелиерство и ресторантьорство	42	113	964	1 675	352
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	4		104	113	
Операции с недвижими имоти	21	56	3 828	2 589	9 873
Професионални дейности и научни изследвания	29	33	693	698	40
Административни и спомагателни дейности	10	13	216	245	
Образование	..	..	..	..	..
Хуманно здравеопазване и социална работа	25	106	1 880	1 872	661
Култура, спорт и развлечения		19	2 433	2 412	111
Други дейности	30	41	1 431	1 451	116

Източник: Национален статистически институт, 2020 г. www.nsi.bg

Посочените данни за общата икономическа характеристика на община Стамболийски дават основание икономическият ѝ профил да бъде определен като промишлен. Водещо място в икономиката традиционно има преработващата промишленост, в т.ч. хранително-вкусовата промишленост, следвана от търговията и транспорта.

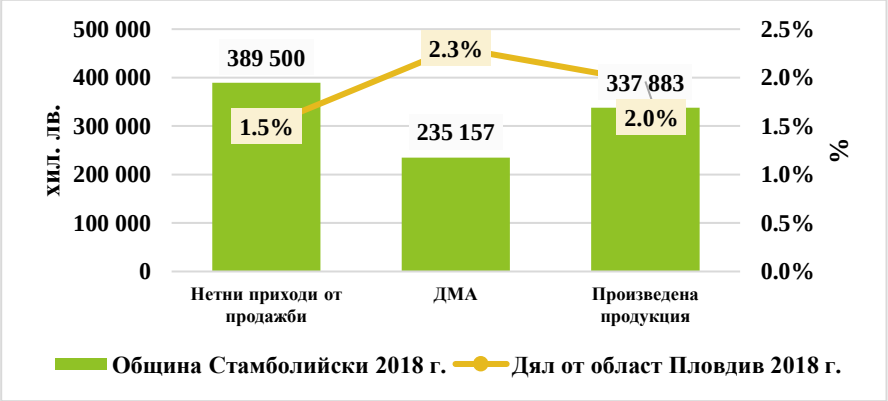
Първичният сектор дава 5% от предприятията, 2% от произведената продукция, 2% от нетните приходи от продажби, както и около 4% от заетите лица и 3% от дълготрайните материални активи.

Вторичният сектор дава 18% от предприятията, 87% от произведената продукция, 73% от нетните приходи от продажби, както и около 56% от заетите лица и 80% от дълготрайните материални активи.

Третичният сектор дава 77% от предприятията, 12% от произведената продукция, 25% от нетните приходи от продажби, както и около 39% от заетите лица и 17% от дълготрайните материални активи.

При сравнение на основните икономически показатели на общината с тези на областта може да се направи извод, че развитието на икономиката в общината играе малка роля в това на областта с обем от 2% от основните икономически показатели.

Фигура 3. Дял от областната икономика в %

Източник: Национален статистически институт, 2020 г. www.nsi.bg

С оглед на по-задълбочено проследяване на икономическото развитие е направен анализ и на динамиката за основните икономически показатели, като данните са представени по-долу.

Таблица 4. Динамика в основните икономически показатели в община Стамболийски за периода 2014-2018 г.

Основни икономически показатели	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	Изменение 18/14 г.Δ
Предприятия (брой)	537	562	577	595	596	11,0%
Заети лица (брой)	2 813	2 701	2 802	3 050	3 061	8,8%
Нетни приходи от продажби (хил. лв.)	282 007	317 743	342 705	364 808	389 500	38,1%
ДМА (хил. лв.)	125 902	147 287	159 732	208 611	235 157	86,8%
Произведена продукция (хил. лв.)	279 825	298 032	318 879	348 244	337 883	20,7%

Източник: Национален статистически институт, 2020 г. www.nsi.bg

В обобщение може да се направи извод, че всички показатели показват икономически растеж за периода 2014-2018. Той е онагледен от нарастване на стойностите на нетните приходи от продажби, произведената продукция и дълготрайните материални активи. Броят на предприятията и съответно на заетите лица също расте.

На територията на общината се наблюдават различни видове по големина предприятия, като най-голям брой са тези до 9 заети средно списъчен брой и малки от 10 до 49 заети лица предприятия. Големите и средни предприятия заемат едва 1,2% от общия брой на предприятията.

Таблица 5. Брой микро, малки, средни и големи предприятия

Вид предприятия	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.
Общо	**524**	**551**	**555**	**554**	**561**
Микро до 9 заети	473	502	503	501	511
Малки от 10 до 49	44	44	47	46	43
Средни от 50 до 249	5	..	..	..	..
Големи над 250	2	..	..	..	..

„..“ Конфиденциални данни

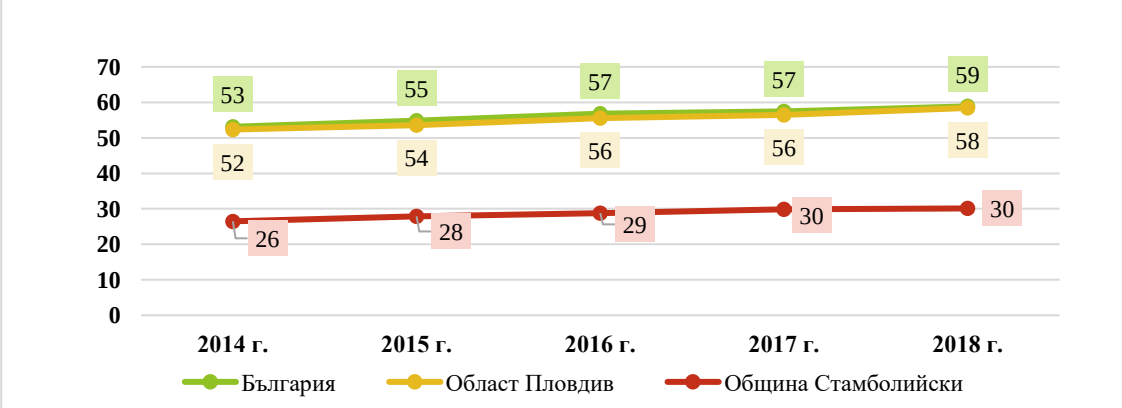
Източник: Национален статистически институт, 2020 г. www.nsi.bg

С оглед на по-задълбочено сравнение на общинската икономика с тази на областно и национално ниво и като възможност за съпоставка са проследени и икономическите показатели **на 1000 души население.**

Изводи за предприемаческата активност на населението ни дава показателят **брой на предприятията на 1000 д.**

Според официалните данни, през 2014 г. на 1000 човека от общината се падат по 26 предприятия. Вследствие на демографските процеси през 2018 г. показателят се покачва до 30 предприятия на 1000 д. По този показател общината е под средните нива за област Пловдив и страната.

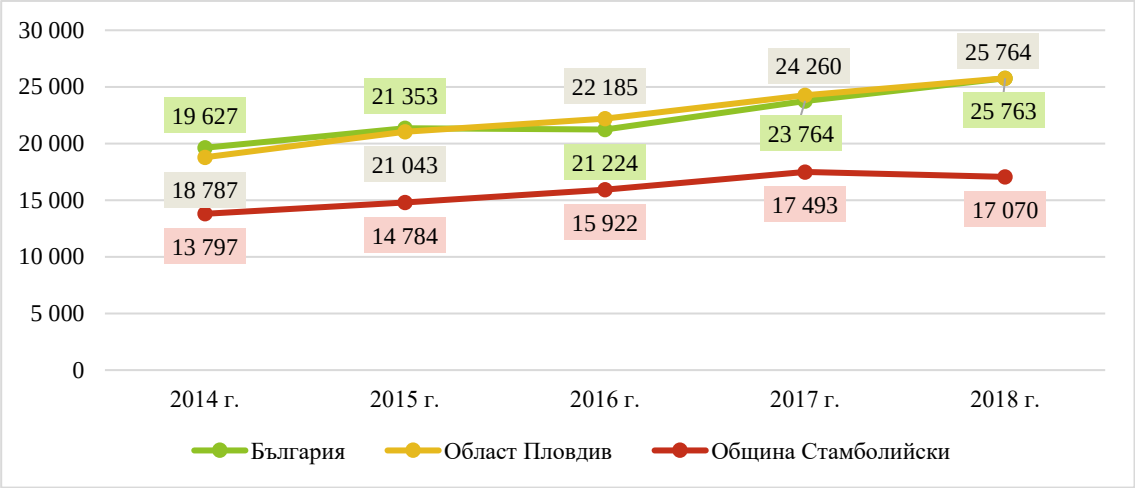
Фигура 4. Брой на предприятия на 1000 д.

Източник: По данни на НСИ, собствени изчисления

Основен показател за икономическото развитие е и произведената продукция на 1000 души.

Фигура 5. Произведената продукция в хил. лв. на 1000 д.

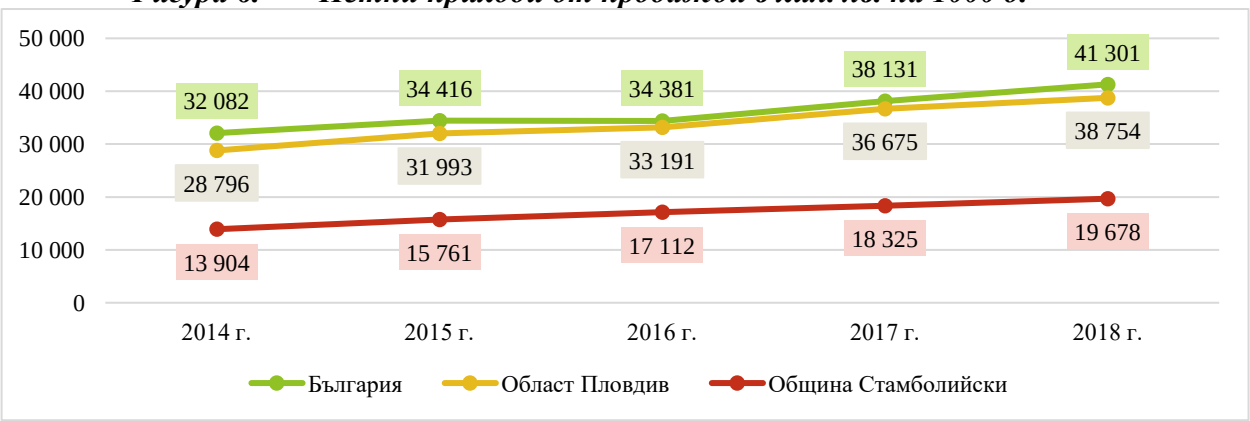
Източник: По данни на НСИ, собствени изчисления

Наблюдава се положителна динамика, тъй като производството на 1000 души се увеличава за периода 2014-2018 г. с ръст от 24%, който е по-нисък от този за областта и страната от 30-37%, като стойността на показателя все още не се доближава до средната за областта и за страната.

Представа за секторната структура на общинския социално-икономически комплекс дават и данните за **нетните приходи от продажби** на предприятията от нефинансовия сектор. През 2018 г. техният размер възлиза на 390 млн. лв., което е близо 37% повече от размера им през 2014 г. (289 млн. лв.). Това показва позитивно развитие на икономиката. В структурата на приходите от продажби за 2018 г. отново водещо място има вторичният сектор - 73% от общия им обем. Третичният сектор е едва 1/3 от този показател и заема 25% дял от общия обем на приходите от продажби.

При съпоставката на показателя **нетни приходи от продажби на 1000 д.** отново се онагледява развитието на общинската икономика.

Фигура 6. Нетни приходи от продажби в хил. лв. на 1000 д.

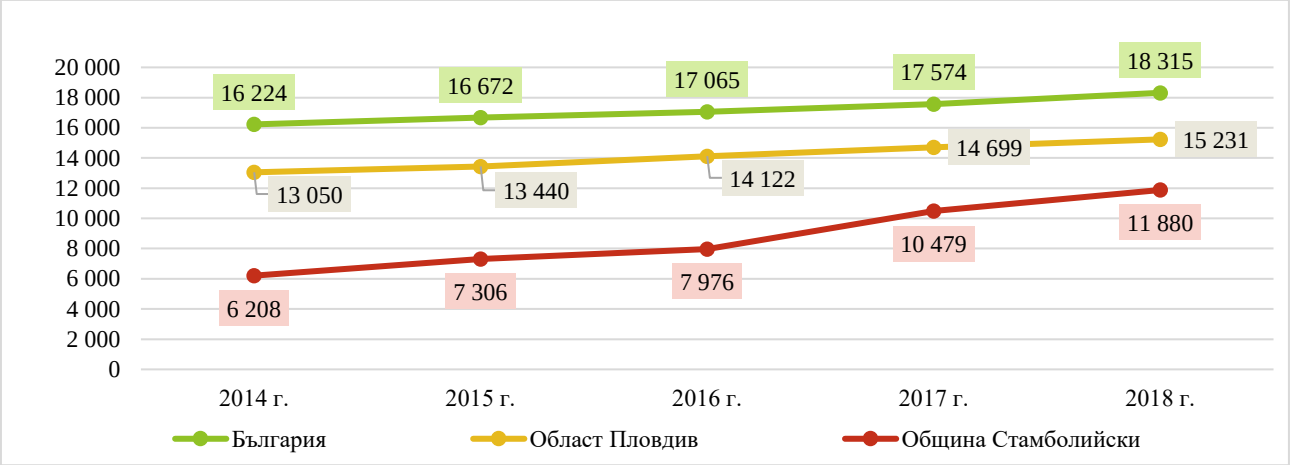

Източник: По данни на НСИ, собствени изчисления

Представа за технологичното обновление на територията на общината дават данните за размера на **дълготрайните материални активи (ДМА).** Динамиката им показва изключително нарастване след 2014 г. и достига почти двойни стойности 235 млн. лв. през 2018 г.

В съпоставката на показателя **дълготрайни материални активи (ДМА) на 1000 д.** се наблюдава достигащо развитие до това на областта, но все още далеч по-ниско като стойности от страната.

Фигура 7. Дълготрайни материални активи (ДМА) на 1000 д. в хил. лв.

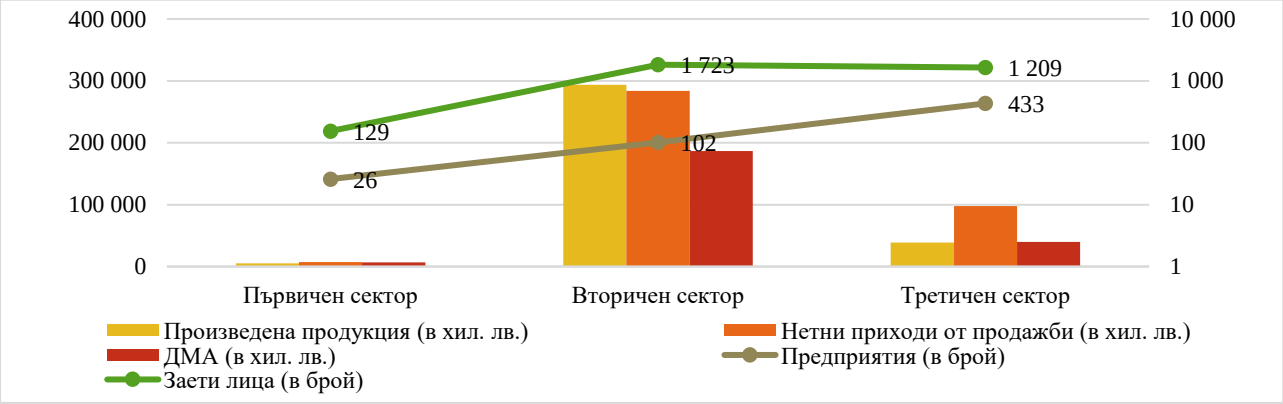
Източник: По данни на НСИ, собствени изчисления

По отношение развитието на инвестиционната активност в общината определящи са показателите **чуждестранни преки инвестиции** (хил. евро), но в случая на община Стамболийски те са конфиденциални и не могат да се направят изводи по тях.

4.2 Секторна икономическа характеристика на община Стамболийски

В общината като основен икономически двигател се определя индустрията, следвана от сектора на услугите, а аграрният сектор е трети по значение, както е представено на фигурата по-долу:

Фигура 8. Дял на приноса на икономическите сектори в общинската икономика по избрани показатели за 2018 г.

Източник: По данни на НСИ, собствени изчисления

От представените данни се наблюдава превъзходство на третичния сектор при броя на предприятията, което се обяснява с това, че в сектора на услугите е по-лесно да се стартира самостоятелен бизнес, тъй като е необходим предимно човешки ресурс за осъществяване на дейността, докато в промишлеността са необходими значителни инвестиции в ДМА и оптимизиране на останалите разходи за персонал и други.

4.3 Състояние на основните икономически сектори

Първичен сектор

В първичния икономически сектор се включва добиването на суровини за преработване, като добиване на полезни изкопаеми, земеделие, дърводобив, лов и риболов, солодобив.

Селско стопанство

Земеделските територии обхващат 79% от територията на общината, а горските територии са 1%. По данни на НСИ за 2018 г. в сектора работят 105 предприятия, които са произвели продукция за 5,3 млн. лв. Това представлява едва 2% от произведеното в общината. Секторът допринася с 2% (7 520 хил. лв.) от нетните приходи от продажби и 4% (129 бр.) от заетите лица. Представените данни определят незначителната роля на сектора в общинската икономика.

Динамика на регистрираните земеделски стопанства в община Стамболийски в периода 2015-2019 г. е представено по-долу:

Таблица 6. Справка за регистрирани земеделски стопани

Стопанска година	2015	2016	2017	2018	2019
Общ брой земеделски стопани, обработващи площи и отглеждащи животни	368	348	339	328	288
Площ на обработваемата земя (дка)	31 248	31 713	31 713	31 713	31 713

Източник: Областна служба „Земеделие“ - гр. Пловдив

Данните представят увеличение на обработваната площ и намаление на броя на регистрираните земеделски стопани за 2019 г., което говори за окрупняване на земите и създаване на по-големи стопанства. Окрупняването на земеделските стопанства и използването им под формата на аренда от малко на брой производители (в съчетание с висококачествената техника) изземва икономическата база за функциониране и развитие на населените места, което увеличава безработицата, особено сред нискоквалифицираната част от населението в общината.

От засетите площи 49% са със зърнени култури, 33% с трайни насаждения, 12% със зеленчукови култури и 6% с технически култури. Основни данни за някои от тях с по-големи площи са представени по-долу.

Таблица 7. Размер на засети площи с основни земеделски култури в община Стамболийски за периода 2015-2019 г. в дка

Основни култури/година	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.
Пшеница	3 955	5 475	1 540	3 270	3 310
Ечемик	1 550	910	1 190	1 065	790
Слънчоглед	2 250	400	400	1 000	600
Царевица	1 200		280	200	230
Домати	439	450	570	580	480
Картофи	220	110	180	300	338
Лавандула			160	180	180
Череши	480	480	480	544	544
Круши	118	118	118	124	124
Лозя винени	85	85	85	101	101

Източник: Областна дирекция „Земеделие“ - гр. Пловдив

Данните показват, че специализацията на общината в растениевъдството е свързана с отглеждане на зърнено-хлебни, зърнено-фуражни и технически култури. Размерът на площите, засети със зърнено-хлебни култури (пшеница), бележи намаление за последната стопанска година. От маслодайните култури, освен към маслодайния слънчоглед, незначителен интерес има и към маслодайната рапица и лавандулата. Увеличават се площите с овощни градини.

В общината има частни животновъди, които отглеждат предимно едър рогат добитък. Те са обезпечени с фураж собствено производство, което намалява себестойността на животинската продукция и повишава качеството ѝ.

Горско стопанство

В община Стамболийски горският фонд обхваща едва 1% от цялата територия на общината. Поради характера на релефа и незначителната лесистост на територията на общината, горският фонд е слабо представен. Горите са основно със защитен и рекреационен характер. На практика наличните гори нямат голямо стопанско значение и са представени от нискокачествени дървесни видове – топола, върба и др. Поради този им характер те не разполагат и с потенциал за развитие на туризма. Горските територии на община

Стамболийски се стопанисват от Държавно горско стопанство (ДГС) Кричим и ДГС Пловдив, и двете принадлежащи към Регионална дирекция по горите (РДГ) Пловдив.

Във връзка с нарастващите климатичните промени в бъдеще е необходимо недопускане намаляването на относителния дял на горските територии, със специално предназначение, с оглед засилване на техните защитни, водноохранни, здравни и рекреационни функции.

Вторичен сектор

Вторичният икономически сектор (индустриалният сектор) включва икономическите сектори, които създават завършен, използваем продукт: продукция и конструкция.

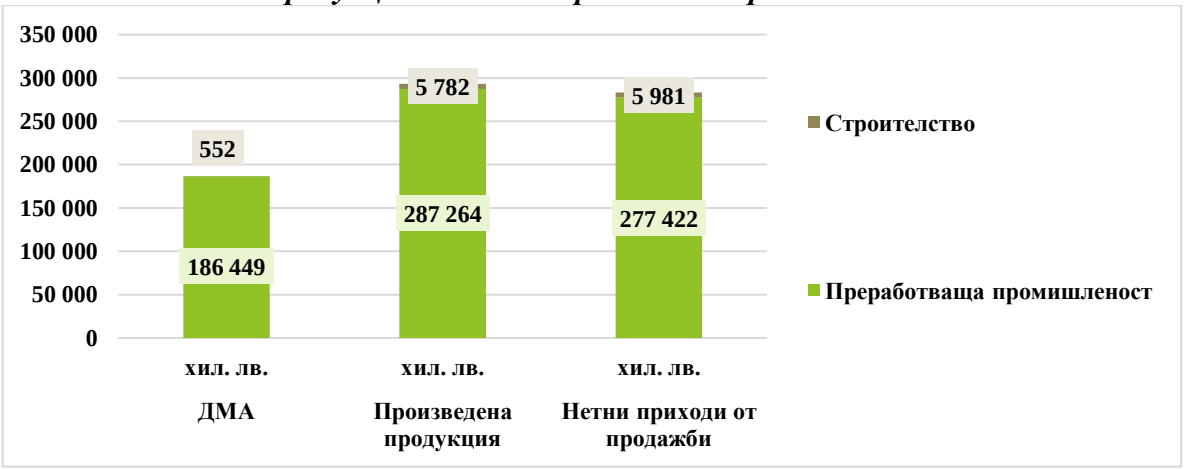
Вторичният сектор („Индустрия“) е най-силно развит в община Стамболийски. Данните за икономическите дейности от промишлеността са обединени от НСИ в периода 2014-2018 г. и затова фигурите по-долу представят общо промишлеността и строителството, което е част също от Вторичния сектор по приноси по основни икономически данни.

Фигура 9. Приноси във Вторичния икономически сектор по брой и заети лица в нефинансовите предприятия за 2018 г.

Източник: По данни на НСИ, собствени изчисления

Фигура 10. Приноси във Вторичния икономически сектор по ДМА, Произведена продукция и Нетни приходи от продажби за 2018 г.

Източник: По данни на НСИ, собствени изчисления

Таблица 8. Динамика на преработващата промишленост в община Стамболийски в периода 2014-2018 г.

Показател / Година	Предприятия - брой	Произведена продукция – хил. лв.	Нетни приходи от продажби – хил. лв.	Заети лица - брой	ДМА – хил. лв.
2014 г.	69	230 905	204 162	1 453	94 746
2015 г.	72	238 977	214 944	1 390	108 339
2016 г.	72	246 747	226 866	1 411	114 155
2017 г.	73	301 734	262 366	1 617	159 483
2018 г.	77	287 264	277 422	1 630	186 449

Източник: Национален статистически институт, 2020 г. www.nsi.bg

Данните представят подобни характеристики като в общото икономическо развитие, а именно: нарастване на произведената продукция, нетните приходи от продажби, ДМА, предприятията и заетите лица.

Таблица 9. Динамика на строителството в община Стамболийски в периода 2014-2018 г.

Показател / Година	Предприятия - брой	Произведена продукция – хил. лв.	Нетни приходи от продажби – хил. лв.	Заети лица - брой	ДМА – хил. лв.
2014 г.	22	5 665	5 065	110	657
2015 г.	20	21 237	22 158	88	725
2016 г.	18	0	31 319	101	754
2017 г.	23	5 963	7 225	85	649
2018 г.	21	5 782	5 981	78	552

Източник: Национален статистически институт, 2020 г. www.nsi.bg

Данните представят колебания на показателите за сектора през целия период без ясно изразена тенденция.

Третичен сектор

Третичният икономически сектор е съвкупността от отрасли и дейности с голямо социално значение. В него се извършват услуги, задоволяващи различни потребности на хората. С най-голямо значение са отраслите: транспорт, търговия, туризъм, образование, наука, здравеопазване и други социални сфери, комуникации, съобщения.

Данни за нетните приходи от продажби по икономически дейности за 2018 г. в относителен дял са представени на следващата фигура.

С най-голям дял се откроява търговията със 76%, следвана от транспорта с 13% и операциите с недвижими имоти с 3%. Приносът на туризма, отчитан от НСИ като „Хотелиерство и ресторантьорство“, е едва 1%.

Фигура 11. Произведена продукция по икономически дейности в икономическия сектор „Услуги“ за 2018 г.

Източник: По данни на НСИ, собствени изчисления

Търговия

В общината тази икономическа дейност е определяща в третичния сектор. Данните на НСИ за 2018 г. показват, че в отрасъла са 36% от общия брой на предприятията, 20% от заетите лица, с принос от 20% от нетните приходи от продажби, 5% от ДМА и 6% от произведената продукция. Динамиката в периода 2014-2018 г. за обединените стойности на търговията е представена по-долу.

Таблица 10. Динамика на търговията в община Стамболийски в периода 2014-2018 г.

Показател / Година	Предприятия - брой	Произведена продукция – хил. лв.	Нетни приходи от продажби – хил. лв.	Заети лица - брой	ДМА – хил. лв.
2014 г.	226	20 544	48 721	661	7 425
2015 г.	234	10 997	51 979	571	15 251
2016 г.	232	11 441	55 692	626	20 383
2017 г.	230	12 925	65 169	670	24 059
2018 г.	226	14 723	74 104	692	26 116

Източник: Национален статистически институт, 2020 г. www.nsi.bg

Данните представят увеличение на нетните приходи от продажби, заетите лица и ДМА.

Транспорт

Това е вторият по важност отрасъл при третичния сектор в рамките на общинската икономика. Данните на НСИ за 2018 г. показват, че в отрасъла са 40% от общия брой на предприятията, 23% от заетите лица, с принос от 19% от нетните приходи от продажби, 11% от ДМА и 4% от произведената продукция.

Динамиката в периода 2014-2018 г. за обединените стойности на търговията е представена по-долу.

Таблица 11. Динамика на транспорта в община Стамболийски в периода 2014-2018 г.

Показател / Година	Предприятия – брой	Произведена продукция – хил. лв.	Нетни приходи от продажби – хил. лв.	Заети лица - брой	ДМА – хил. лв.
2014 г.	33	12 819	13 097	137	2 818
2015 г.	37	13 937	14 589	145	3 437
2016 г.	38	12 618	12 750	135	3 734
2017 г.	34	12 781	12 729	126	4 241
2018 г.	40	12 614	12 726	128	2 952

Източник: Национален статистически институт, 2020 г. www.nsi.bg

От данните може да се направи извод, че стойностите са колебливи, но има увеличение в броя на предприятията при намаление на броя на заетите.

Туризъм

В община Стамболийски се наблюдава промяна в легловата база в периода 2014-2018 г., при съответното увеличение на местата за настаняване. Като цяло туристическата инфраструктура е достатъчна да задоволи нуждите на посетителите на града. Основни данни за туризма са представени по-долу:

Таблица 12. Основни показатели за туризма в община Стамболийски за периода 2014-18 г.

Основни показатели за туризма	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.
Места за настаняване - бр.	1	1	2	2	2
Легла - бр.	15	15	25	21	21
Легла-денонощия - бр.	5 475	5 475	7 010	6 565	5 129
Стаи - бр.	5	5	10	11	11
Реализирани нощувки - бр.	-	-	Конф. данни	Конф. данни	Конф. данни
Пренощували лица - бр.	-	-	Конф. данни	Конф. данни	Конф. данни
Приходи от нощувки - лв.	-	-	Конф. данни	Конф. данни	Конф. данни

Източник: Национален статистически институт, 2020 г. www.nsi.bg

Освен посочените в статистиката на НСИ, в общината има и 2 къщи а гости, като данни за тях се поддържат от общинската администрация.

Предприятията в отрасъла, който НСИ отчита като „Хотелиерство и ресторантьорство“, са общо 42 бр. и са основно от ресторантьорството със 113 д. заети лица за 2018 г. По отношение на произведена продукцията и нетните приходи от продажби – те носят незначителен дял – под 1% от общия за общината. Динамиката на отрасъла е представена по-долу:

Таблица 13. Динамика на хотелиерството и ресторантьорството в община Стамболийски в периода 2014-2018 г.

Показател / Година	Предприятия – брой	Произведена продукция – хил. лв.	Нетни приходи от продажби – хил. лв.	Заети лица - брой	ДМА – хил. лв.
2014 г.	44	654	1 052	98	299
2015 г.	47	709	1 102	92	302
2016 г.	42	800	1 236	93	274
2017 г.	43	728	1 344	103	276
2018 г.	42	964	1 675	113	352

Източник: Национален статистически институт, 2020 г. www.nsi.bg

Данните сочат за колебания в развитието на сектора, но въпреки това показателите за 2018 г. са по-неблагоприятни от тези през 2014 г.

5. Състояние на инфраструктурата

5.1 Водоснабдяване и канализация

Водоснабдяването се извършва от собствени източници, изключително помпени станции. Водоснабдителната мрежа е стара, с азбестоциментови тръби и често аварира. Водоснабдеността на населените места е около 97%. Общо е изградена 45 км вътрешна водопроводна мрежа с 5750 отклонения. Външният водопровод е 5 км. Регистрирани са загуби на питейна вода по мрежите около 57%. По данни на кметствата, в с. Куртово Конаре има 1220 бр. сондажи за подпочвени води, в с. Ново село – 560 бр., в с. Йоаким Груево – 400 бр. и в с. Триводици – 310 бр. От тях се черпят около 98 000 куб.м./годишно за поливни нужди в дворовете на къщите. Минерални водоизточници в района на общината няма.

През 2015 г. е открита пречиствателната станция за отпадни води (ПСОВ) на града, построена за 2,5 години. Съоръжението е изградено по проект „Канализация и ПСОВ на община Стамболийски“, финансиран от ОПОС 2007-2013 и е изпълнено на стойност 29 милиона лева. Главна цел на проекта е подобряване състоянието и развитие на екологичната инфраструктура в гр. Стамболийски чрез доизграждане на около 30 км. канализационна мрежа и изграждане на пречиствателна станция за отпадъчни води (ПСОВ) с капацитет 22 577 екв. ж. На първия етап до нея ще постъпват и ще се пречистват водите от гр. Стамболийски и с. Йоаким Груево с възможност на втория етап да бъдат включени и други населени места от

общината. Степента на изграденост на канализационната система на гр. Стамболийски е 100%, а на с. Йоаким Груево - 99%.

На територията на с. Ново село и с. Триводици няма изградена канализационна мрежа. Село Куртово Конаре има изградена мрежа със степен на изграденост около 7%.

5.2 Електроенергийна инфраструктура

Електроснабдяването на община Стамболийски се осъществява от общата електроенергийна система на страната. Това се осъществява посредством подстанция „Нови Кричим“ 110/20kV, разположена в гр. Стамболийски.

Подстанция „Нови Кричим“ се захранва на страна 110kV от ВЛ - „Огняново“ - 110kV и ВЛ - „Кадиево“ 110kV. Чрез тези две въздушни линии (ВЛ) се осъществява основното и резервно ел. захранване на подстанцията.

Успоредно в общ коридор на цитираните по-горе ВЛ 110kV през общината минават още две въздушни линии ВЛ „Първенец“ - 220kV и ВЛ „Родопи“ 400kV.

ВЛ - 110kV, 220kV и 400kV са собственост на „Електроенергиен системен оператор ЕСО“ - ЕАД София. Също така и подстанция „Нови Кричим“ е собственост на „ЕСО“ ЕАД София.

Към настоящия момент не се предвижда разширение на подстанция „Нови Кричим“, тъй като тази подстанция осигурява необходимата ел. мощност за общината.

На територията на общината в регулацията на град Стамболийски има изградена фотоволтаична централа (ФВЦ) с обща инсталирана ел. мощност P=4,5MW и топлоелектрическа централа (ТЕЦ) на гориво газ и биомаса с обща инсталирана ел. мощност P=17,2MW. Град Стамболийски се електрозахранва освен от посочените по-горе източници на ел. енергия ФВЦ, ТЕЦ и чрез въздушни и кабелни изводи средно напрежение СрН от подстанция „Нови Кричим“.

Електрозахранването на селата Йоаким Груево, Куртово Конаре, Ново село и Триводици се осъществява чрез въздушни линии СрН изхождащи от подстанция „Нови Кричим“. Трасетата на тези въздушни ел. проводи 20kV са показани на специализирана схема към ОУПО.

Питейното водоснабдяване в общината се осъществява чрез сондажни кладенци и тяхното ел. захранване се осъществява от въздушни ел. проводи 20kV и съответно трафопостове 20/0,4kV.

Всички въздушни и кабелни линии СрН, които изхождат от подстанция „Нови Кричим“, са собственост на „Електроразпределение ЮГ“ ЕАД.

Възобновяеми източници на енергия

Използването на алтернативните източници на енергия все повече навлиза в общината. Изготвената Програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива в община Стамболийски предвижда редица проекти и мероприятия за внедряване на новите технологии от местното население и собствениците на туристическа инфраструктура.

По данни от регистъра на ВЕИ [2] на територията на община Стамболийски са разположени:

- ФЕЦ „Куртово 2“ - Фотоволтаична електрическа централа с местоположение Куртово Конаре, общ. Стамболийски, в експоатация от 19 юни 2012, с производствена мощност 0,197 МВт.
- ФЕЦ „Куртово 1“ - Фотоволтаична електрическа централа с местоположение Куртово Конаре, общ. Стамболийски, в експоатация от 19 юни 2012, с производствена мощност 0,191 МВт.
- ФЕЦ „Балкан Фриго“ - Фотоволтаична електрическа централа с местоположение Стамболийски, в експоатация от 18 юни 2012, с производствена мощност 4,623 МВт.

5.3 Транспортна инфраструктура и комуникации

Пътната мрежа на община Стамболийски е формирана от пътища от републиканската пътна мрежа и от общинската пътна мрежа.

Северно от общината преминават:

- автомагистрала „Тракия“ (Е-80) или по новата класификация ЕТК-10 (разстояние до града 5 км) и
- първокласният път I-8 (Граница Сърбия - Калотина - Драгоман - ок.п. София - о.п. Ихтиман - Костенец - Белово - Пазарджик - Пловдив - Поповица - о.п. Хасково - Харманли - Любимец - Свиленград - Капитан Андреево - граница Турция). Този път е със стратегическо значение (I-първокластния път София – Пловдив) и е в близост до границите на общината в северна посока. Той осигурява връзката с община Пазарджик, община Родопи и община Пловдив и представлява Транспортната агломерационна ос на Пловдивския агломерационен ареал.

Републиканските пътища, преминаващи през територията на общината, са два:

- третокласен път 111-375 (Пазарджик - Пещера) - Бяга - Исперихово - Йоаким Груево - Пловдив. Той преминава през общината от км 15+420 до км 26+270 - общо 10,835 км. На него

[2] *По данни от информационния портал - публичен регистър на инсталациите за производство на електроенергия от възобновяеми енергийни източници (ВЕИ) - https://www.veiregistar.bg/.*

е устроен допълнителен пребroителен пункт на км. 30+995 км. за който има изведена транспортна статистика, въпреки че тя не е показателна за общината;

- третокласен път 111-866 Смолян - Стойките - Широка лъка - Михалково - Кричим - Стамболийски - (Пазарджик-Пловдив). Той преминава през общината от км. 108+715 до км. 120+690 - общо 11,975 км. На този третокласен път е устроен също допълнителен пребroителен пункт на км. 120+280, за който има изведена транспортна статистика, въпреки че тя не е показателна за общината.

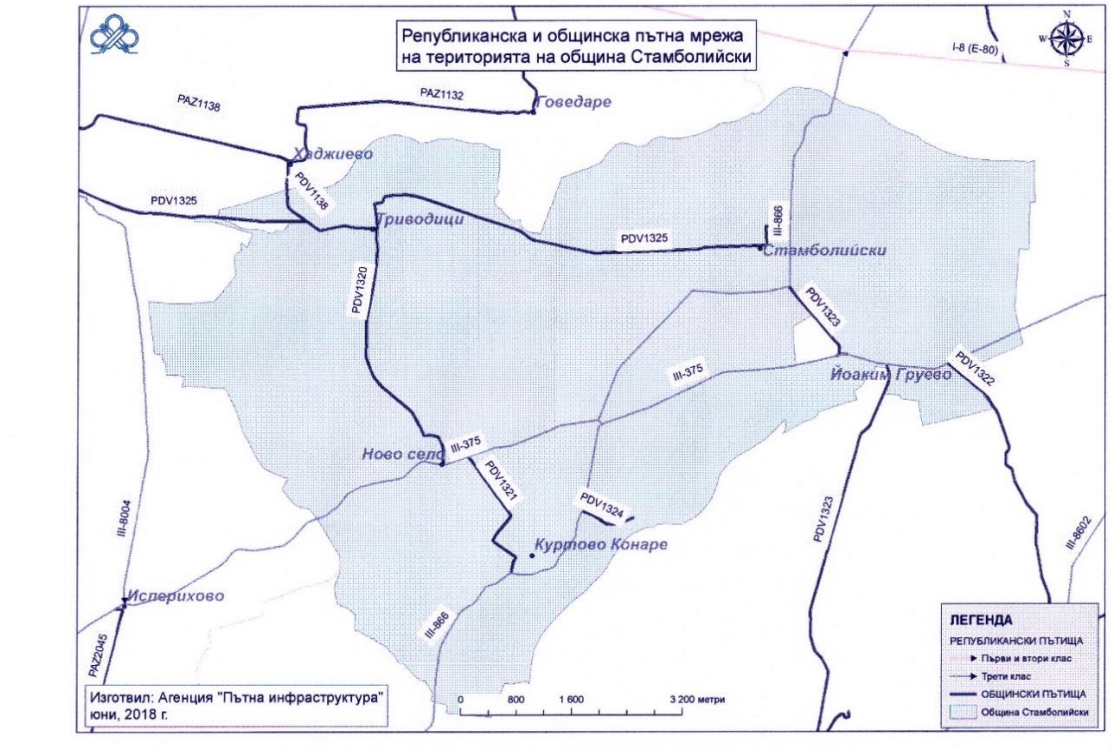
Общата дължина на републиканската пътна мрежа в общината е 22,810 км.

Общински пътища са:

- път PDV1320 /Ш-375/ Ново село - Триводици /PDV1325/;
- път PDV1321 /Ш-375/ Ново село - жп гара Куртово Конаре - Куртово Конаре /III-866/;
- път PDV1322 /Ш-375/ Йоаким Груево - граница община - Брестовица;
- път PDV1323 /Ш-866/ гр. Стамболийски - Йоаким Груево - граница община - Перущица;
- път PDV1324 /Ш-866/ Куртово Конаре - резиденция Кричим;
- път PDV1325 /Ш-866/ Стамболийски - Триводици - граница община - Пазарджик /I-8/.

Общата дължина на пътната мрежа на територията на общината възлиза на около 43 км, в т.ч. около 23 км републикански пътища.

Карта 3. Пътна мрежа в община Стамболийски

Източник: АПИ

Трябва да се отбележи, че в близост до общината преминава и още един републикански път, който води номерацията си от съседната община Пазарджик PAZ 1138, но отчасти обслужва община Стамболийски.

Останалите пътища са IV и V клас и съставляват общинската пътна мрежа.

Републиканската пътна мрежа в община Стамболийски е с добри технически параметри и в добро експлоатационно състояние.

Общинските пътища също са с добри технически параметри, състоянието на настилките (асфалт и паваж) са в добро експлоатационно състояние.

В транспортно отношение, единството във функционирането на селищната мрежа се осигурява от пътищата от РПМ III-375 (Пещера - Пловдив) и III-866 (Смолян - Девин - Кричим - Стамболийски), както и от шестте общински пътя с обща дължина в границите на общината ок. 43 км.

Съществуващата жп инфраструктура в границите на общината дава възможност за транспортна връзка между гр. Стамболийски и с. Куртово Конаре.

През територията на община Стамболийски преминава железопътна линия №1, категория „железопътна магистрала“: Калотина-запад (държавна граница с Република Сърбия) - София - Пловдив - Димитровград - Свиленград (държавни граници с Република Гърция и Република Турция) (съгласно Приложение №4 към чл.11, ал.1 от Наредбата за 198 категоризация на железопътни линии в България от 20.12.2001 г.). Жп линията е двойна, електрифицирана. Извършена е реконструкция и модернизация на жп линията в участъка Септември - Пловдив. Гарата изпълнява пътнически и товарни функции.

През територията на общината преминава и второстепенната жп линия №18 Стамболийски - Пещера.

Въпреки разширяващото се ползване на вело-транспорта в ежедневните трудови и културно-битови пътувания, няма изградена велоалейна мрежа между населените места.

В момента община Стамболийски има съвсем нова общинска и градска транспортни схеми.

Автобусният транспорт (преминаващ през община Стамболийски) се осъществява по областната транспортна схема на област Пловдив - автобусните линии Пловдив - Стамболийски, Пловдив - Кричим, Пловдив - Цалапица (през Стамболийски), Перущица - Стамболийски и Стамболийски - Цалапица.

Селата Триводици, Ново село и Куртово Конаре са включени в Общинската транспортна схема за обслужване с обществен транспорт. Пътуването между тези населени места и общинския център освен с обществените автобуси, става и с автомобили, и с велосипеди.

6. Анализ на компонентите на околната среда

Ръководството на Община Стамболийски отчита факта, че опазването на природата е в основата на устойчивото развитие на общината и провежда системно политика за подобряване на компонентите на околната среда, защита на природното наследство и популяризиране на биологичното разнообразие. Политиката се изразява в извършването на проверки, изразяването на становища по отношение на благоустрояването и опазването на околната среда. Община Стамболийски поддържа „горещ телефон“ и имейл адрес, на който заинтересованите граждани да съобщават за нередности и предложения.

Община Стамболийски попада в района на действие на Регионалната инспекция по околната среда и водите – Пловдив, която осигурява на регионално равнище държавната политика за опазването и осигуряването на благоприятна и здравословна среда в съответствие с установените стандарти и нормативи.

Непрекъснатата връзка с РИОСВ допринася за намаляване конфликта между развитието на местната промишленост и замърсяването, което оказват нейните производства върху състоянието на околната среда.

Територията на община Стамболийски попада в обхвата на РИОСВ-Пловдив. Във връзка със състоянието на околната среда в общината, синтезирана информация от последните публикувани доклади за околната среда по компоненти през 2019 и 2020 г. е представена по-долу (*Регионален доклад за състоянието на околната среда през 2019 г. и 2020 г. на РИОСВ-Пловдив*).

6.1. Въздух

На територията на община Стамболийски няма измервателни пунктове за състоянието на атмосферния въздух.

През 2020 г. качеството на атмосферния въздух се контролира от един брой мобилна автоматична станция (МАС). Мобилната автоматична станция е извършила допълнителни измервания в райони, в които липсват или е ограничен броя на стационарните пунктове, както и при аварийни ситуации, поръчки от държавни и общински организации, за проследяване ефекта от изпълнението на общинските програми за намаляване нивото на атмосферните замърсители и др., като такова е извършено и в гр. Стамболийски - 06.11.2020÷08.11.2020 г. по писмо на РИОСВ Пловдив.

Битовото отопление, транспорта и неподдържаната пътна и прилежаща инфраструктура води до продължаващо превишение на броя на превишенията в годишен аспект на нивата на $ФПЧ_{10}$.

На територията на общината попадат обекти с неподвижни източници на емисии в атмосферния въздух с утвърдени планове за собствен мониторинг – 10 броя.

Обект, който попада в обхвата на Директива 2010/75/Европейския парламент и Съвета относно емисиите от промишлеността (комплексно предотвратяване и контрол на

замърсяването) е „Монди Стамболийски“ ЕАД. Дружеството е с издадено комплексно разрешително и подлежи на прецизен контрол от страна на РИОСВ - Пловдив по спазване на условията. След предприети и реализирани мерки по намаляване на емисиите на прах и серен диоксид е преустановено замърсяването на атмосферния въздух от обекта. Остава нерешен проблема с разпространението на неприятни миризми извън границите на обекта, за което на оператора е наложена имуществена санкция. Обект „Кариера за добив на мраморизиран варовик“, с концесионер „Персенк Инвест“ ЕООД е възобновил добивните дейности. За констатирано нарушение – неорганизирано емитиране на прах в атмосферния въздух на оператора на кариерата е наложена имуществена санкция. Обектите в общината са предимно от сферата на хранително-вкусовата промишленост, обслужващи дейности, оранжерии и бензиностанции. За установени превишения на нормите за допустими емисии на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух на 2 оператора са наложени текущи санкции, които са действащи и към момента.

„Монди Стамболиийски“ ЕАД е изградил и пуснал в експлоатация нова, затворена система за регенерация на терпентин и неутрализация чрез изгаряне на концентрираните некондензирали лошомиришещи газове, отделяни от процеса на регенерация на терпентин и реконструкция на вакуумизпартелна инсталация. По отношение на ТЕЦ към „Монди Стамболийски“ ЕАД и „Инсталация за изгаряне на биогориво“ за 2020 г. не са установени превишения на нормите за допустими емисии.

Обектите в общината са предимно от сферата на хранително-вкусовата промишленост, обслужващи дейности и оранжерии.

От представени резултати от проведени собствени периодични измервания: на „Фул макс“ ЕООД, оператор на обект в с. Триводици е наложена текуща санкция за наднормени концентрации по въглероден оксид и прах. Санкцията е действаща и към момента; на „Джи Ен Си“ ООД, оператор на оранжериен комплекс в с. Йоаким Груево, е наложена текуща санкция за изпускане на отпадъчни газове от ИУ към котел тип „Бруна“ с концентрации на прах над НДЕ. Текущата санкция не е отменена.

Не е окончателно решен проблема с миризмите от производствената площадка на „Монди Стамболийски“ ЕООД – гр. Стамболийски, въпреки изградена инсталацията за улавяне на лошо миришещите газове и отвеждането им за изгаряне в содорегенерационен котлоагрегат (СРКА). Сигналите за неприятни миризми продължават, но броят им е силно намалял.

6.2. Води

На територията на Пловдивска област през 2019 г. са определени 28 пункта за оперативен мониторинг – 21 на реки и 7 на язовири. В тези пунктове се извършва мониторинг по физико-химични елементи за качество за определяне на екологично и химично състояние

на повърхностните води, като на територията на общината е пункт за р. Марица в гр. Стамболийски.

През 2014 год. приключи изпълнението на проект „Канализация и ПСОВ община Стамболийски за гр. Стамболийски и с. Йоаким Груево“ със средства по ОП „Околна среда“. ГПСОВ е приета в редовна експлоатация през 2015г. За обекта има издадено разрешително за ползване на воден обект на община Стамболийски, съгласно което отпадъчните води се заустват в р. Марица Извършени са 2 планирани проверки. Дъждопреливник, намиращ се на около 500 м. преди ГПСОВ-Стамболийски е рехабилитиран, преустановено е изтичането на отпадъчна вода в сухо време. ПСОВ-Стамболийски не успява да постига нормите, поради нефункциониращо утайково стопанство и изнасяне на активна утайка с потока пречистена отпадъчна вода.

По-голям обект, източник на отпадъчни производствени води, който има изградена ПСОВ и пречиствателно съоръжение по поречието на р. Марица в Община Стамболийски, е „Монди Стамболийски“ ЕАД гр. Стамболийски – има изградена и действаща пречиствателна станция за биологично пречистване на производствени и битови отпадъчни води. Станцията е въведена в експлоатация през 1972 год. с капацитет 856 л/сек. Пречистените отпадъчни води се заустват в р. Марица - трета категория водоприемник. Дружеството притежава Комплексно разрешително, като спазва поставените в него условия по отношение на отпадъчните води. Не са констатирани превишения на индивидуалните емисионни ограничения.

Стопанските субекти, от дейността на които се формират биоразградими промишлени отпадъчни води (съгласно Приложение 4 към чл. 35, ал. 2 на Наредба 2 за издаване на разрешителни за заустване на отпадъчни води във водни обекти и определяне на индивидуалните емисионни ограничения на точкови източници на замърсяване) на територията на община Стамболийски са месопреработвателно предприятие на „НВ МЕС Комерс“, предприятие за производство на плодове и зеленчуци на „Грийн Дот“ ЕООД в с. Ново село и консервно предприятие на „Йока“ ЕООД в село Куртово Конаре.

От определените в Програмата от мерки на утвърден в края на 2016 г. от Министерски съвет План за управление на риска от наводнения (ПУРН) в Източнобеломорски район 2016-2021 г. за територията на РИОСВ Пловдив през 2019 г. в БДИБР е постъпила информация за стартиране на следните мерки: Възстановяване на проектния профил на части от разрушени десни и/или леви андигирани участъци, чрез изграждане на надлъжни и напречни укрепителни съоръжения, брегоукрепителни съоръжения от ломен камък и земни маси по откоси, възстановяване на берми и заливаеми тераси, осигуряване на хидравличната проводимост посредством почистване от дървесна и храстовидна растителност. Ремонтно-възстановителните дейности ще се извършват посредством багер, булдозер и друга строителна механизация, с цел осигуряване нормалната експлоатация и поддръжка на р. Марица и

предотвратяване на бреговата ерозия и пълното разрушаване на части от десни и/или леви андигирани участъци на р. Марица от км 123 + 076 до км 175 + 800, находящи се в землищата на с. Караджалово, гр. Първомай, с. Виница, с. Милево, с. Поповица, с. Селци, с. Чешнегирово, гр. Пловдив, гр. Стамболийски, с. Триводици, с. Добри дол, с. Градина, с. Милево, с. Белозем, с. Чалъкови, с. Маноле и с. Рогош към Община Първомай, Садово, Пловдив, Стамболийски, Раковски и Марица“, с възложител „Напоителни системи“ ЕАД - клон Марица.

6.3. Земи и почви

На територията на община Стамболийски не съществуват пунктове за оценка качеството на почвите. Общото състояние на почвите в района е добро. Няма установено замърсяване на почвите с устойчиви органични замърсители и препарати за растителна защита, с тежки метали и металоиди. Риск съществува от наземното и въздушно наторяване с торове от земеделските производители.

6.4. Биоразнообразие и защитени територии

Растителен и животински свят

Естествената растителна покривка заема много ограничена площ. Горите са представени от неголеми разкъсани ареали главно върху непригодни за обработка земи, в които преобладават топола, благун, цер, космат дъб, габър, летен дъб и др. Широко разпространение има и келявия габър. С вторичен произход са и мезофитните тревни формации, които са възникнали на мястото на гори от бряст, летен дъб, полски ясен и др. За речните тераси са характерни хидрофилните ценози главно от върби и тополи.

Фауната е представена от многобройни видове птици, бозайници, земноводни и влечуги, риби и безгръбначни. Поречията на реките в община Стамболийски са изключително важни от орнитологична гледна точка. Те приютяват редица водоплаващи и водолюбиви птици, значими в консервационно отношение. Такива са малкият и голям корморан, немият лебед, зеленоглавата патица, пойният лебед, земеродното рибарче, малкият гмурец, сивата и голямата чапла и др. Срещат се голям ястреб, калугерица, керкенез, синигер, славей, авлига, гугутка, ушата сова, чучулига и др.

Представители на бозайниците са: заек, невестулка, черен пор, кътрица, оризищна мишка, полска мишка, таралеж, лалугер, обикновена полевка, голям нощник, кафяво прилепче, малък вечерник, ръждив вечерник и др.

От земноводните и влечугите се срещат голяма кръстава жаба, зелена кръстава жаба, жаба дървесница, водна змия, змия медянка, слепок, смок-мишкар, ивичест смок, зелен гущер, степен гущер, сухоземна костенурка, обикновена блатна костенурка, дъждовник, тритон и др.

Водите на реките се обитават от уклей, щука, каракуда, маришка мряна, горчивка, скобар, червеноперка, костур, распер, ручеен рак, пиявици, охлюви и др. Прилежащите на

общинската територия поречия на реките Марица и Въча, както и стоящите водни тела са добра предпоставка за развитие на рибовъдството и риболовния туризъм в общината.

Голямо е разнообразието и при безгръбначните, чиито популации са основно от средиземноморски видове. В територията се срещат обикновен сечко, брумбар рогач, педомерка, хоботник, богомолка, брумбар бегач, градински охлюв и др.

Защитени територии

Съгласно класификацията на защитените територии (Закон за защитените територии, 1998 г.) на територията на община Стамболийски попада една защитена местност.

За защитени местности (ЗМ) се обявяват територии с характерни или забележителни ландшафти, включително такива, които са резултат на хармонично съжителство на човека и природата, местообитания на застрашени, редки или уязвими растителни и животински видове и съобщества. Управляват се с цел запазването на компонентите на ландшафта, опазването, поддържането или възстановяването на условия в местообитанията, отговарящи на екологичните изисквания на видовете и съобществата - обект на защита, предоставянето на възможности за научни изследвания, образователна дейност, екологичен мониторинг, туризъм и за духовно обогатяване. В защитените местности се забраняват дейности, противоречащи на изискванията за опазването им.

На територията на община Стамболийски със Заповед № РД-575 от 01.11.2000 г. на министъра на околната среда и водите (ДВ, бр. 99/2000 г.) е обявена защитена местност „Кричим“ (код в регистъра на ЗТ: 140) с площ от 173,47 ха, разположена в землището на с. Куртово Конаре. Целта на обявяване е опазване на местообитанията и популациите на защитени видове растения и животни, в т.ч. ветрушка, обикновен мишелов, ястреб, малък корморан, бял щъркел, черен щъркел, голяма бяла чапла, сива чапла, представители на разред пойни птици, сови, кълвачи, прилепи, невестулка, видра, обикновена блатна костенурка, шипоопашата костенурка, шипобедрена костенурка, кръстата жаба, жаба дървесница, малък тритон, както и съхраняване на уникална лонгозна гора и забележителен ландшафт. Със заповед № РД-763 от 13.11.2009 г. на министъра на околната среда и водите (ДВ, бр. 4/2010 г.) площта на ЗМ е актуализирана на 169,77 ха.

Режимът на дейности забранява строителството, освен ремонт или реконструкция на съществуващия сграден фонд, пътища, алеи, ВиК, електрически и напоителни съоръжения; използването на сградния фонд за различно предназначение от сегашното; извеждане на голи сечи; паша на домашни животни; ловуване, освен регулиране на числеността на животинските видове; бивакуване и палене на огън извън определените за това места; унищожаване и увреждане на естествената и паркова растителност, освен при изпълнение на предвидените в плана за управление мероприятия; замърсяване с битови и други видове отпадъци и нарушаване на съществуващия ландшафт.

В Регистъра на вековните дървета, обявен по Закона за биологичното разнообразие (2002 г.), на територията на община Стамболийски са регистрирани следните вековни дървета:

- Летен дъб (код в регистъра 228) в землището на с. Куртово Конаре. Обявен със заповед № 3383 от 08.12.1966 г. и
- Летен дъб (код в регистъра 229) в землището на с. Куртово Конаре. Обявен със заповед № 3383 от 08.12.1966 г.

Защитени зони

Защитените зони от Европейската екологична мрежа „НАТУРА 2000“, попадащи на територията на община Стамболийски, са:

Защитени зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (ЗБР, чл.6, ал.1, т. 1 и 2):

- BG0000254 „Бесапарски възвишения“ (тип К), включена в списъка от защитени зони, приета с Решение № 122/02.03.2007 г. на Министерски съвет (ДВ, бр. 21/2007 г.). Площта на зоната е 6743,06 ха, а на територията на община Стамболийски, в землищата на с. Куртово Конаре, с. Ново село и с. Триводици е 462,72 ха. Предмет на опазване са 7 типа природни местообитания, 1 растителен вид, 9 вида безгръбначни, 7 вида земноводни и влечуги, 2 вида риби, 3 вида бозайници и 9 вида прилепи. Зоната се припокрива частично със защитена зона BG0002057 „Бесапарски ридове“ за опазване на дивите птици;
- BG0000424 „Река Въча - Тракия“ (тип К), включена в списъка от защитени зони, приета с Решение № 122/02.03.2007 г. на Министерски съвет (ДВ, бр. 21/2007 г.). Площта на цялата зона е 550.32 ха, а на територията на община Стамболийски - в землищата на селата Куртово Конаре и Йоаким Груево е 242,30 ха. Предмет на опазване са 3 типа природни местообитания, 4 вида безгръбначни, 6 вида земноводни и влечуги, 3 вида риби, 3 вида бозайници и 1 вид прилепи. Зоната се припокрива частично със защитена зона BG0002087 „Марица – Пловдив“ за опазване на дивите птици;
- BG0000578 „Река Марица“ (тип К), включена в списъка от защитени зони, приет с Решение № 122/02.03.2007 г. на Министерски съвет (ДВ, бр. 21/2007 год.) с площ 14693.10 ха, от тях 721,94 ха са в община Стамболийски. Разположена е в землищата на гр. Стамболийски и селата Триводици и Ново село. Предмет на опазване са 14 типа природни местообитания, 15 вида безгръбначни, 8 вида земноводни и влечуги, 5 вида риби, 5 вида бозайници и 9 вида прилепи. На територията на община Стамболийски зоната се припокрива частично със защитени зони BG0002087 „Марица – Пловдив“ и BG0002057 „Бесапарски ридове“ за опазване на дивите птици.

Защитени зони за опазване на дивите птици (ЗБР, чл.6, ал. 1, т. 3 и 4):

- BG0002057 „Бесапарски ридове“ (тип J), обявена със Заповед № РД- 786/29.10.2008 г. на министъра на околната среда и водите (ДВ, бр. 106/2008 г.) с площ 14765.05 ха от тях 1496,30 ха са в община Стамболийски. Попада в землищата на селата Триводици, Ново село и Куртово Конаре. Със Заповед № РД-78/28.01.2013 г., (ДВ, бр.10/2013 г.) се въвеждат нови забрани в

режима на дейностите в зоната. Предмет на опазване са 25 вида птици, включени в Приложение 2 на ЗБР и техните местообитания и 9 редовно срещащи се мигриращи видове птици, невключени в Приложение 2 на ЗБР. Зоната припокрива частично защитени зони BG0000254 „Бесапарски възвишения“ и BG0000578 „Река Марица“ за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна;

- BG0002087 „Марица – Пловдив“ (тип J), обявена със Заповед № РД- 836/17.11.2008 г. на министъра на околната среда и водите (ДВ, бр. 108/2008 г.) с площ 1108.81 ха. На територията на общината попада площ от 209,62 ха в землището на гр. Стамболийски. Предмет на опазване са 5 вида птици, включени в Приложение 2 на ЗБР и техните местообитания и 12 редовно срещащи се мигриращи видове птици, невключени в Приложение 2 на ЗБР. Зоната припокрива частично защитени зони BG0000578 „Река Марица“ и BG0000424 „Река Въча - Тракия“ за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна.

7. Анализ по фактори на въздействие

7.1. Отпадъци

На територията на общината 100% от населението е обхванато в регионална система за организирано сметосъбиране и сметоизвозване.

В експлоатация е регионално депо за неопасни отпадъци за общините Пловдив, Брезово, Раковски, Марица, Родопи, Стамболийски, Съединение, Кричим и Перущица, в землището на с. Цалапица, общ. Родопи, което е в сила от 02.01.2009 г. Депото отговаря на нормативните изисквания и се експлоатира съгласно действащото екологично законодателство.

Таблица 14. Данни за битовите отпадъци в община Стамболийски

Показател	Мерна единица	2015	2016	2017	2018
Образувани битови отпадъци	тон	6747,017	6574,065	7892,424	7870,461
Предадени за депонирани битови отпадъци	тон	6685,826	6541,007	7783,577	0,000
Предадени за предварително третиране битови отпадъци	тон	57,091	30,058	59,790	7869,461
Предадени за рециклиране битови отпадъци	тон	4,100	3,000	49,057	1,000
Дял на населението, обхванато от системи за организирано сметосъбиране	%	100,0	100,0	100,0	100,0

Източник: Национален статистически институт, 2020 г. www.nsi.bg

Данните показват, че за периода 2015-2018 г. количествата на образуваните отпадъци са с тенденция на увеличение, което се обяснява от икономическото развитие на общината. Над 99% от отпадъците за 2018 г. попадат за предварително третиране.

Община Стамболийски има въведена система за събиране на отпадъци от опаковки, обслужвана от „Екопак България“ АД, която обслужва 100% от населението на общината чрез 55 точки по 3 бр. контейнери.

Община Стамболийски и Община Съединение изграждат съвместно компостираща инсталация, разположена в местност „Шойкова могила“, с. Неделево, община Съединение. Тя се изгражда в изпълнение на проект „Проектиране и изграждане на компостираща инсталация за разделно събрани зелени и/или биоразградими отпадъци, генерирани от община Съединение и община Стамболийски на територията на община Съединение“, финансиран от ОПОС 2014-2020 г. Инсталацията е проектирана с капацитет 6170 т/г.

Все още има наличие на нерегламентирани замърсявания с отпадъци.

Наблюдава се тенденция на безконтролно изхвърляне на строителни отпадъци от страна на строителните фирми в земеделски земи по данни на РИОСВ-Пловдив.

7.2. Шум

Основните източници на шум са свързани с вътрешно селищния автомобилен и жп транспорт, както и различните дейности на населението с промишлен характер, работилници, търговски обекти и др. Големите промишлени източници са разположени в съществуващи индустриални зони.

7.3. Радиационен контрол

Радиологичният мониторинг на проби от атмосферен въздух, необработваеми почви, повърхностни води и скален материал през 2020 г. не отчита отклонение от фоновите стойности на анализираните показатели в пробваните пунктове.

7.4. Ландшафтно устройство и зелена система

Обществените озеленени площи в границите на гр. Стамболийски са представени от два общоградски парка и система от неравномерно разпределени малки микрорайонни градини и скверове, както и улично озеленяване, осигуряващи ежедневния отдих на населението. Двата основни общоградски парка са:

- централната градска градина, която е разположена в централната градска част и обхваща пространството между читалището и жп гарата;
- паркът, който е разположен в северозападната периферия на града около спортната зала и стадиона.

Тези паркове предоставят на гражданите и гостите на Стамболийски добри възможности за разходка и отдих в приятна атмосфера.

Друга добра даденост в зелената система на града е уличното озеленяване. Повечето тротоари са с голяма ширина и по много от тях е изградена и сравнително добре поддържана „зелена ивица“ с декоративна дървесна, храстова и цветна растителност.

В рамките на града няма озеленени площи, обявени за културни ценности и паметници на градинско-парковото изкуство.

8. Администриране и публичност на дейностите по опазване на околната среда

Дейностите по опазване на околната среда представляват комплекс от решения и действия, свързани с околната среда, както и различните форми на контрол.

Основните видове услуги, предоставяни от общинска администрация на територията на общината, свързани с опазване на околната среда, са следните:

- озеленяване и почистване на населените места;
- сметосъбиране и сметоизвозване;
- обезвреждане на битови отпадъци в депа или други съоръжения.

В състава на Общински съвет – Стамболийски функционира комисия, която отговаря за дейностите по опазване на околната среда.

В Община Стамболийски основните функции, свързани с политиката по опазване на околната среда, са възложени на Отдел „Стопанска политика и общинска собственост, образование и култура“ от специализираната администрация. Във връзка с финансовото, правното, административното и друго обезпечаване на политиката за управление на отпадъците функции са възложени на дирекции от общата администрация.

Съгласно действащия Устройствен правилник отделът изпълнява следните функции:

- Разработва, провежда и контролира мероприятията, касаещи опазването и възстановяването на природата и екологичната политика на територията на Общината;
- Осъществява контрол върху опазването и възстановяването на елементите на околната среда на територията на общината, чрез изготвяне стратегии, планове и програми за устойчиво развитие, подобряване, опазване и поддържане на околната среда;
- Осъществява дейности по изграждане и поддръжка на зелената система, съобразно действащите планове и упражнява редовен контрол по опазване чистотата и зелените площи, стопанисването на зелените площи от граждани, физически и юридически лица;
- Организира и контролира чистотата, поддържането, опазването и разширяването на селищните зелени системи в населените места и крайселищните територии, както и опазването на биологичното разнообразие, на ландшафта и на природното и културното наследство в тях;
- Ръководи система за управление на отпадъците, осъществява дейностите по сметопочистване и сметоизвозване, в това число за екологосъобразното управление на отпадъците на територията на общината;
- Осъществява дейности по опазване на биологичното разнообразие, като интегрира опазването на биологичното разнообразие и устойчивото управление на биологичните ресурси във всички общински и регионални планове, проекти, програми, политики и стратегии;
- Организира събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на съответната община, както и разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло;
- Организира дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци и/или оказва съдействие на организациите за оползотворяване на масово разпространени

отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци;

- Отговаря за изпълнението на решенията по чл.26, ал.1 Закон за управление на отпадъците на общото събрание на регионалните сдружения по чл.24, ал.1 и съдейства за създаване на центрове за повторна употреба, поправка и подготовка за повторна употреба;
- Организира разделно събиране на опасните битови отпадъци извън обхвата на наредбите по чл.13, ал.1 Закон за управление на отпадъците и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане;
- Отговаря за разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на отпадъците и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане;
- Отговаря за осигуряването на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други в град Стамболийски, и при необходимост в други населени места;
- Реализацията на мероприятия, касаещи опазването на чистотата и зелените площи от граждани, физически и юридически лица;
- Участва в изготвянето и реализацията на проекти за озеленяване на територията на Общината;
- Обработва преписки на граждани в законоустановения срок;
- Поддържа регистри и база данни, свързани с дейността на отдела;
- Съгласува проекти по част „Конструкции“;
- Отговаря за стопанисването на общинския поземлен фонд;
- Организира и отчита документите по отдаване под наем на земеделска земя от ОПФ;
- Следи за състоянието на напоителната канална мрежа;
- По искане на гражданите: съставя актове за приплод, извършва регистрация на пчелини и на всички СС животни, дава информация от емлячни регистри;
- Участва в комисии за издаване на разрешения за отсичане, окастряне или подкастряне на дървесна растителност;
- Контролира екологичното състояние на Общината;
- Разработва програми за опазване на околната среда, както и ежегодно внася в общинския съвет отчет за изпълнението на програмата за околна среда, а при необходимост - и предложения за нейното допълване и актуализиране;
- Осъществява контрол относно изоставяне на животни на територията на общината; за идентификация и регистрация на кучета; за спазване изискванията за защита на животните на територията на общината; върху кучетата и местата по чл.47, ал.3 Закон за защита на животните;
- Участва в комисии по Наредба №1 за опазване на озелененните площи и декоративна растителност, за бракуване на дървесна растителност;

- Участва в контрола и изпълнението на общинските наредби и програми за управление на отпадъците и ООС;
- Координира дейностите на отдела в областта на екологията с РИОСВ, РЗИ, БАБХ, Басейнова дирекция и неправителствените екологични и природозащитни организации и движения;
- Установява нарушения и изготвя актове за нарушения на Нормативната уредба;
- Създава постоянно действащи епизоотични комисии за прилагане на мерките по здравеопазване на животните;
- Съдейства за изпълнението на мерките за профилактика, ограничаване и ликвидиране на болестите по животните;
- Отговаря за районирането на пасищата;
- Предприема мерки за недопускане на свободно движение на животни по улиците на населените места и определят маршрута на движение на животните от сборни стада по улиците на населените места;
- Отговаря за опазването защитените видове животни и растения и следи за спазването на режимите на защитените територии и защитените зони;
- Подпомага Висшето ръководство за изпълнение на политиките и целите по качеството и сигурността;
- Изпълнява основните процеси от дейността, при стриктно спазване на установените в Организацията и бранша правила, норми и изисквания;
- Определя, докладва, анализира и отстранява основните причини за възникнали несъответствия и незадоволително качество в дейността;
- Поддържа на високо ниво своята квалификация, професионални умения, съзнание и мотивация за изпълнение на служебните си задължения.

За осигуряване на качествено и ефективно извършване на дейности, свързани с опазване на околната среда, и за подобряване на жизнената среда и облика на населените места Община Стамболийски е изградила добро сътрудничество в разглежданата област със съседни общини, бизнеса, НПО, съгласно изискванията на Закона за управление на отпадъците и районирането в Националната програма за управление на отпадъците.

За информиране на обществеността по отношение на въпросите, свързани с опазването на околната среда, в сградата на общината и в кметствата са поставени информационни табла. Също така, на официалния сайт на общината https://stamb.info/ регулярно се публикува актуална информация по посочените въпроси.

9. Финансиране на дейностите по опазване на околната среда

В следващата таблица е представена финансова информация относно дейностите по опазване на околната среда на община Стамболийски за периода 2015-2019 г.:

Таблица 15. Финансова информация за дейностите по опазване на околната среда на община Стамболийски за периода 2015-2019 г.

Приходи и разходи по години	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.
Реализирани приходи за околна среда (лв.)	959 338	922 676	993 182	1 058 336	1 071 505
Реализирани разходи за околна среда (лв.)	1 004 192	986 321	1 220 092	1 246 062	1 467 693

Източник: Общинска администрация – Стамболийски

От данните в таблицата се забелязва, че разходите за околна среда надвишават събраните приходи по години.

IV. SWOT АНАЛИЗ

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
Въздух	
• Добро качество на атмосферния въздух;	• Влошаване качеството на атмосферния въздух в резултат от автомобилния трафик и ползването на твърдо гориво за отопление.
Води	
• Изградена ПСОВ – Стамболийски; • Наличие на достатъчно количество собствен воден ресурс.	• Неизградени канализации в населените места на общината; • Непречистените води от населените места са основните замърсители на водоприемниците в района; • Висок дял на загубите на вода.
Почви	
• Добро качество на почвите; • Ниско ниво на замърсяване на почвите с отпадъци; • Липса на замърсявания на почви с тежки метали; • Липса на почви, замърсени с органични замърсители; • Липса на заблатени и засолени почви; • Липса на вкислени почви; • Наличие на поземлени ресурси с високи агробиологични качества.	• Основен източник на замърсяване на почвите е наторяването; • Опожаряване на стърнища и суха тревна растителност, водещо до увреждане на повърхностния слой на почвата и до нарушение на нейната микробиологична структура и водния ѝ баланс.
Шум	
• Добри шумови характеристики на населените места.	• Основен източник на шумово замърсяване са транспортът и промишлените предприятия в общината.
Отпадъци	
• Изградено ново и отговарящо на съвременните изисквания Регионално депо; • Изграждаща се компостираща инсталация; • Въведено е организирано сметосъбиране и сметоизвозване на битовите отпадъци за всички населени места в общината; • Налични контейнери за разделно събиране на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия, картон и други; • Осигурена е инфраструктура за събиране, транспортиране на отпадъци от опаковки, ИУЕЕО, ИУМПС, НУБА; • Съответстваща местна нормативна рамка на действащото законодателство в сферата на	• Липса на финансови и данъчни стимули, които да мотивират гражданите да събират разделно отпадъците си; • Наличие на локални замърсявания; • Липса на информационна общинска система за мониторинг и контрол на дейностите по управление на отпадъците.

отпадъците, в частност местните данъци и такси; • Силен интерес от населението към екологичните проблеми и нарушаването на приетите нормативни разпоредби във връзка с отпадъците; • Редовно информиране и участие на населението в кампании в областта на управлението на отпадъците.	
Биологично разнообразие	
• Наличие на редки растителни и животински видове; • Наличие на защитени територии и зони.	• Липса на система за събиране и обмен на информация, мониторинг и оценка на биологичното разнообразие в екосистемите; • Не са проучени капацитетните възможности за използване на лечебните растения.
Зелена система	
• Зелените площи в общината са добре поддържани.	• Нерегламентирано изхвърляне на отпадъци в пустеещи площи; • Липса на финансов ресурс за изграждането на поливна система за поддържането им;
Други	
• Наличие на административен капацитет за покриване на общинските отговорности по опазване на околната среда; • Добре функциониращa система за мониторинг на въздуха, водите, почвите, радиация и нейонизиращи лъчения; • Мотивираност на ръководството на общината да решава проблемите и да опазва местните природни дадености.	• Непълна институционална, нормативна и стратегическа рамка за управление на околната среда.
ВЪЗМОЖНОСТИ	**ЗАПЛАХИ**
Въздух	
• Използване на оперативните програми и финансови инструменти на ЕС, национални фондове и международни споразумения за реализиране на проекти по ЕЕ и ВЕИ.	
Води	
• Организиране на кампании за разумно използване на питейна вода и избягване на разхищението ѝ; • Подмяна на износени и аварирaщи водопроводи. • Поетапно изграждане на канализация и локални ПСОВ на територията на цялата община.	• Опасност от засушаване и пресъхване на повърхностните водни източници в резултат на глобалното затопляне.

Почви	
• Проучване състоянието на почвите и получаване на данни за наднормено замърсяване, картиране на резултатите от проучванията и предприемане на действия по подобряване на състоянието на почвите; • Развитие на биоземеделие.	• Засилване на деградационните процеси на почвите; • Загуба на биоразнообразие при естествено и антропогенно въздействие; • Риск към почвено засушаване и почвено-атмосферно засушаване; • Липса на регистър на площите с увредени почви.
Отпадъци	
• Изпълнение на проект за „Проектиране и изграждане на компостираща инсталация за разделно събрани зелени и/или биоразградими отпадъци, генерирани от община Съединение и община Стамболийски на територията на община Съединение“; • Разделно събиране на отпадъци от обувки и текстил; • Използване на оперативните програми и финансови инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с ефективното управление на отпадъците и изграждане на съвременна екологосъобразна инфраструктура; • Въвеждане на система за домашно компостиране на градинските и хранителните отпадъци; • Промяна на обществените нагласи в полза на екологосъобразното и ефективно управление на отпадъците; • Подобряване на административния капацитет в сферата на отпадъците; • Въвеждане на информационна общинска система за мониторинг и контрол на отпадъците; • Изграждане на единна интегрирана информационна система за управление на отпадъците на национално ниво; • Подобряване на информационната политика на общината в областта на управление на отпадъците; • Засилване на контрола върху граждани и юридически лица на територията на общината за спазване на нормативните изисквания; • Използване на отпадъците като ресурс за повторна употреба чрез различни видове преработка.	• Ниска средна покупателна способност на домакинствата и трудност на нискодоходните групи да отделят допълнителни средства за услуги и дейности, свързани с управление на отпадъците; • Изхвърляне на отпадъци от населението на нерегламентирани места.

Биологично разнообразие	
• Насърчаване на биологичното производство; • Запазване на традиционните сортове и породи; • Опазване на дивата флора и фауна.	• Едро монокултурно земеделие.
Зелена система	
• Внедряване на съвременни информационни технологии в управлението на околната среда и природните ресурси, вкл. географски информационни системи (ГИС); • Прилагане на програма за адаптиране на залесяванията към климатичните промени и увеличаване капацитета на горите при усвояване и редуциране на вредните емисии в атмосферата.	• Недостатъчно отговорно отношение на гражданите към опазване на зелената система.
Други	
• Възможности за получаване на безвъзмездна финансова помощ от национални източници на финансиране и от Фондовете на ЕС и достигане до целите на ЕС за околна среда; • Провеждане на кампании за опазване на околната среда и реализация на действия за смекчаване на климатичните промени; • Преструктуриране на икономиката и въвеждане на съвременни технологии, щадящи околната среда на национално и регионално ниво – кръгова и зелена икономика.	• Климатични промени, свързани с повишен риск от природни бедствия, засушаване, ерозия и горски пожари.

V. ВИЗИЯ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНАТА

Визията е обобщена представа за желано и достижимо състояние на една общност за стандарта на живот и качествата на средата, които тази общност изгражда, поддържа и обитава. Приетата визия, определяща желаното състояние в екологичен аспект на община Стамболийски се запазва от периода 2016-2020 г. и за периода 2021-2027 г., и е следната:

- Запазване на естествените стойности на природната среда;
- Въвеждане на система от дейности, осигуряваща качествено подобряване на околната среда в района под въздействие на икономическата дейност на човека;
- Възстановяване на нарушени терени;
- Осигуряване но чиста и здравословна околна и градска среда.

VI. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

В резултат от извършените анализи и проучвания за характерните дадености и проблеми на община Стамболийски в областта на околната среда са определени и идентифицирани силните и слабите страни на общината, възможностите и заплахите, стоящи пред нея. След като бе избрана визия на общината, се определиха и целите, достигането на които ще е определящо за качеството на живот на местното население.

При определянето на целите бяха взети предвид основните силни страни, които трябва да бъдат запазени, основните проблеми (слаби страни), които следва да бъдат решени и се отчетоха заплахите и възможностите пред община Стамболийски в областта на околната среда.

1. Генерална стратегическа цел на програмата

Въз основа на избраната визия, главната стратегическа цел на програмата също се запазва от предходния период и е следната:

Основната цел на Програмата за опазване на околната среда на Община Стамболийски е опазване и предотвратяване замърсяването на компонентите на околната среда, запазване на стабилните темпове на икономически растеж в общината.

2. Приоритети, специфични стратегически цели на програмата и алтернативи за постигането им

С оглед на поставената генерална стратегическа цел Програмата за опазване на околната среда на община Стамболийски за периода 2021-2027 г. поставя следните приоритети и специфични стратегически цели:

Приоритети	Специфични стратегически цели
Приоритет 1. Въздух	1.1. Запазване и поддържане на доброто качество на атмосферния въздух, чрез поддържане на нивото на емисиите под пределно допустимите норми и усъвършенстване на системата за мониторинг на атмосферния въздух.
Приоритет 2. Води	2.1. Опазване на водите и водните обекти; 2.2. Осигуряване на достатъчни количества питейна вода и подобряване на ВиК инфраструктурата; 2.3. Създаване на съзнание в населението за пестене на водни ресурси.
Приоритет 3. Почви	3.1. Поддържане на доброто състояние на почвите и предотвратяване на тяхното замърсяване, борба с почвената ерозия; 3.2. Екологосъобразно селско стопанство, превенция на замърсяването на почвите с нитрати и пестициди.
Приоритет 4. Биоразнообразие	4.1. Опазване и поддържане на биологичното разнообразие на територията на общината; 4.2. Опазване на защитените територии.
Приоритет 5. Отпадъци	5.1. Устойчиво управление на отпадъците, екологосъобразно обезвреждане на отпадъците, предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци.
Приоритет 6. Зелена система	6.1. Поддържане и развитие на зелените площи за широко обществено ползване.
Приоритет 7. Административен капацитет	7.1. Подобряване на административния капацитет за управление на дейностите по опазване на околната среда и ангажиране на местната общност; 7.2. Подобряване на контрола, осъществяван от местната администрация по отношение на околната среда, информиране на обществеността за състоянието на компонентите на околната среда и провеждане на кампании за повишаване на осведомеността.

Алтернативите за постигане на специфичните стратегически цели, съответно и на генералната стратегическа цел, са посочени в следващия раздел от настоящата програма (Раздел VII. План за действие) - Таблица 16. План за действие на ПООС Стамболийски 2021-2027 г.

VII. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

Планът за действие към Програмата за опазване на околната среда на община Стамболийски за периода 2021-2027 г. предвижда изпълнението на конкретни и целенасочени мерки по отделните компоненти на околната среда, с цел постигане на съответствие с действащите норми и стандарти в екологичното законодателство.

Таблица 16. План за действие на ПООС Стамболийски 2021-2027 г.

№	Приоритети, специфични цели, мерки/дейности	Бюджет (в хил. лв.)	Източник на финансиране Фонд/Програма	Показатели	Отговорна/ партньорска структура	Време за реализация 21	22	23	24	25	26	27
План за действие на ПООС Стамболийски 2021-2027 г.		**45 650**										
Приоритет 1. Въздух		**9 100**										
Специфична цел 1.1. Запазване и поддържане на доброто качество на атмосферния въздух, чрез поддържане нивото на емисиите под пределно допустимитенорми и усъвършенстване на системата за мониторинг на атмосферния въздух.		**9 100**										
1	Почистване на пътните артерии от натрупани кал и прах, и осигуряването на поддържането им в добро техническо състояние	3 000	Общински бюджет	7 бр. годишно почистване	Община Стамболийски	X	X	X	X	X	X	X
2	Формиране на растителни пояси по протежение на пътища и улици	1 000	Общински бюджет	Изградени растителни пояси	Община Стамболийски	X	X	X	X	X	X	X
3	Подобряване на енергийната ефективност на уличното осветление в населените места	600	Общински бюджет; Фондове на ЕС; Фондове на ЕИП	Изпълнени мерки за повишаване на енергийната ефективност	Община Стамболийски	X	X	X	X	X	X	X
4	Повишаване на енергийната ефективност на обекти общинска и държавна собственост и многофамилни сгради	4 000	Фондове на ЕС	5 броя изпълнени проекти за повишаване на енергийната ефективност	Община Стамболийски	X	X	X	X	X	X	X

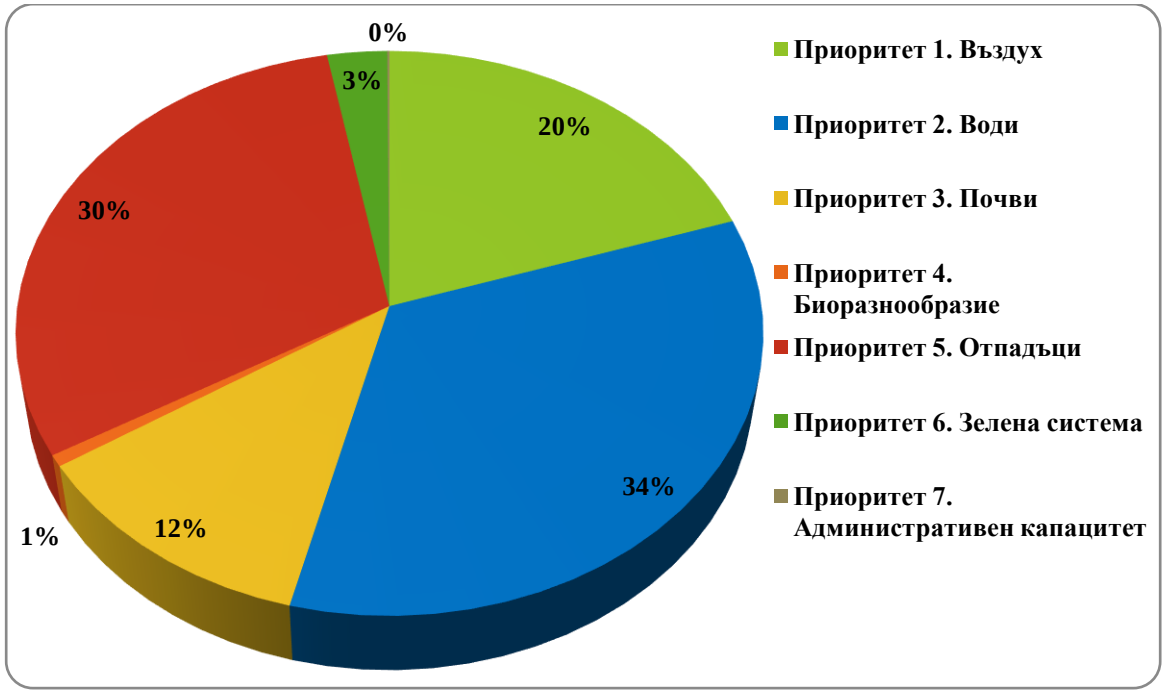
№	Приоритети, специфични цели, мерки/дейности	Бюджет	Източник на финансиране	Показатели	Отговорна/ партньорска структура	Време за реализация						
		(в хил. лв.)	Фонд/Програма			21	22	23	24	25	26	27
5	Повишаване на енергийната ефективност на предприятията в общината	500	Фондове на ЕС; Частни фондове и фирми	3 броя изпълнени проекти за повишаване на енергийната ефективност	Бизнес организации	X	X	X	X	X	X	X
Приоритет 2. Води		**15 510**										
Специфична цел 2.1. Опазване на водите и водните обекти		**500**										
1	Почистване на речни дерета и канавки	500	Общински бюджет	Км. почистени дерета на реки	Община Стамболийски	X	X	X	X	X	X	X
Специфична цел 2.2. Осигуряване на достатъчни количества питейна вода и подобряване на ВиК инфраструктурата		**15 000**										
1	Изграждане, реконструкция и поддържане на водоснабдителна и канализационна мрежа и осигуряване на чиста питейна вода	15 000	Фондове на ЕС; Общински бюджет; Държавен бюджет	Осигурена чиста питейна вода	ВиК Пловдив; Община Стамболийски	X	X	X	X	X	X	X
Специфична цел 2.3. Създаване на съзнание в населението за пестене на водни ресурси		**10**										
1	Провеждане на информационни кампании за състоянието на водните ресурси и методи за пестеливо използване	10	Общински бюджет	Проведени две информационни кампании	Община Стамболийски		X			X		
Приоритет 3. Почви		**5 461**										
Специфична цел 3.1. Поддържане на доброто състояние на почвите и предотвратяване на тяхното замърсяване, борба с почвената ерозия		**5 451**										

№	Приоритети, специфични цели, мерки/дейности	Бюджет (в хил. лв.)	Източник на финансиране Фонд/Програма	Показатели	Отговорна/ партньорска структура	Време за реализация						
						21	22	23	24	25	26	27
1	Изпълнение на Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Стамболийски за периода 2021-2027 г.	5 451	Общински бюджет; Държавен бюджет	Засадени горски пояси	Община Стамболийски			X	X		X	X
Специфична цел 3.2. Екологосъобразно селско стопанство, превенция на замърсяването на почвите с нитрати и пестициди		**10**										
1	Провеждане на почвен мониторинг и превенция на замърсявания с нитрати и пестициди	10	Общински бюджет; Държавен бюджет		Община Стамболийски; РИОСВ Пловдив	X	X	X	X	X	X	X
Приоритет 4. Биоразнообразие		**300**										
Специфична цел 4.1. Опазване и поддържане на биологичното разнообразие на територията на общината		**200**										
1	Картиране на биологичното разнообразие на територията на общината	100	Фондове на ЕС; Общински бюджет; Държавен бюджет	Картирано биологично разнообразие на територията на общината	Община Стамболийски; НПО		X	X	X	X	X	X
2	Картиране на лечебните билки на територията на общината	100	Фондове на ЕС; Общински бюджет; Държавен бюджет	Картирани лечебни билки на територията на общината	Община Стамболийски; НПО		X	X	X	X	X	X
Специфична цел 4.2. Опазване на защитените територии и зони		**100**										
1	Изграждане на база данни за защитените територии и природни забележителности на територията на общината	100	Фондове на ЕС; Общински бюджет; Държавен бюджет	Една разработена база данни на община Стамболийски	Община Стамболийски; НПО	X	X	X	X	X	X	X

№	Приоритети, специфични цели, мерки/дейности	Бюджет (в хил. лв.)	Източник на финансиране Фонд/Програма	Показатели	Отговорна/ партньорска структура	Време за реализация						
						21	22	23	24	25	26	27
Приоритет 5. Отпадъци		**13 934**										
Специфична цел 5.1. Устойчиво управление на отпадъците, екологосъобразно обезвреждане на отпадъците, предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци		**13 934**										
1	Изпълнение на Програма по управление на отпадъците 2021-2028	13 934	Фондове на ЕС; Общински бюджет; Държавен бюджет	Събрани и обезвредени отпадъци	Община Стамболийски	X	X	X	X	X	X	X
Приоритет 6. Зелена система		**1 300**										
Специфична цел 6.1. Поддържане и развитие на зелените площи за широко обществено ползване		**1 300**										
1	Поддържане на паркови пространства и градинки	1 000	Фондове на ЕС; Общински бюджет; Държавен бюджет	Брой реконструирани паркови пространства	Община Стамболийски	X	X	X	X	X	X	X
2	Реконструкция и рехабилитация на спортни съоръжения и детски площадки	300	Общински бюджет	Брой реконструирани спортни съоръжения и детски площадки	Община Стамболийски	X	X	X	X	X	X	X
Приоритет 7. Административен капацитет		**45**										
Специфична цел 7.1. Подобряване на административния капацитет за управление на дейностите по опазване на околната среда и ангажиране на местната общност		**35**										
1	Повишаване на професионалната квалификация на служителите в общинската администрация в областта на околната среда	30	Общински бюджет	Брой проведени обучения	Община Стамболийски	X	X	X	X	X	X	X

№	Приоритети, специфични цели, мерки/дейности	Бюджет	Източник на финансиране	Показатели	Отговорна/ партньорска структура	Време за реализация						
		(в хил. лв.)	Фонд/Програма			21	22	23	24	25	26	27
2	Създаване на партньорства с други общини за съвместно кандидатстване по програми и проекти, касаещи околната среда	5	Общински бюджет	Брой създадени партньорства	Община Стамболийски	X	X	X	X	X	X	X
Специфична цел 7.2. Подобряване на контрола, осъществяван от местната администрация по отношение на околната среда, информиране на обществеността за състоянието на компонентите на околната среда и провеждане на кампании за повишаване на осведомеността		**10**										
1	Провеждане на образователни кампании за повишаване на екологичното съзнание в населението	5	Ощински бюджет	Брой проведени кампании	Община Стамболийски	X	X	X	X	X	X	X
2	Засилване на контрола по отношение опазване на околната среда	5	Ощински бюджет	Издадени наказателни актове	Община Стамболийски	X	X	X	X	X	X	X

Фигура 12. Визуализация на финансовата тежест по приоритети

0%
3%
20%
30%
34%
12%
1%
Приоритет 1. Въздух
Приоритет 2. Води
Приоритет 3. Почви
Приоритет 4. Биоразнообразие
Приоритет 5. Отпадъци
Приоритет 6. Зелена система
Приоритет 7. Административен капацитет

VIII. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Процесът на организация на изпълнението, осъществяване на мониторинг, контрол и последваща оценка на изпълнението на политиката за опазване на околната среда, в частност на настоящата Програма за опазване на околната среда, която дефинира тази политика за периода 2021-2027 г., се организира от Кмета на общината или от упълномощено от него друго длъжностно лице.

В процеса на наблюдение общинската администрация осигурява участието на организации, физически и юридически лица, като се спазва принципа за партньорство, публичност и прозрачност. Предметът на наблюдение включва изпълнението на целите и приоритетите на ПООС, организацията и методите на изпълнение, прилагани от съответните административни структури, организациите и юридическите лица, участващи в изпълнението им. Целта на мониторинга е да отбелязва отклоненията от целите на ПООС достатъчно рано, за да бъде възможно тяхното коригиране, преди последствията от тях да станат толкова сериозни, че да не могат да бъдат преодолени. Наблюдението е важен елемент, който позволява да се засили или намали активността в конкретна насока, да се предприемат коригиращи действия, ако напредъкът е неудовлетворителен или ако условията се изменят.

Контролът има за цел да създаде условия за подобряване работата на общинската администрация и за формулиране на правилни управленски решения във връзка с изпълнението на ПООС. Предвид разпределението в обхвата на работа и функционалните задачи, присъщи на контрола, неговата основна задача е свързана с осигуряване на законосъобразност при изпълнението на политиките за опазване на околната среда, както и целесъобразност, изразяваща се в процеса на детайлизирано проследяване работата по изпълнение на ангажиментите на длъжностните лица по тази политика. Същностната характеристика, дефинираща обхвата и съдържанието на контролния процес, във висока степен се определя от съществуващите законови изисквания по отношение осигуряване на законосъобразност в публични институции и органи на местната власт. Контролът върху изпълнението на ПООС 2021-2027 г. на община Стамболийски се извършва от Общински съвет - Стамболийски, който приема програмата и следи за нейното изпълнение.

Координацията по изпълнението на ПООС ще се осъществява от лицата, които със заповед на Кмета на общината (във връзка с изискването на чл. 15, ал. 1, т. 10 от Закона за опазване на околната среда) са определени като притежаващи необходимата професионална квалификация за осъществяване на дейностите по управление на околната среда.

На основание на чл. 79, ал. 5 от Закона за опазване на околната среда, Кметът на общината ежегодно внася в общинския съвет отчет за изпълнението на програмата за околна среда, а при необходимост и предложения за нейното допълване и актуализиране. В годишния отчет се отбелязва напредъка при постигането на набелязаните цели и

приоритети на ПООС, отчитат се настъпилите промени в екологичната обстановка, измененията в законовата и нормативна база и произтичащите от това промени в отговорностите и задълженията на местните власти, както и препоръки за подобряване на резултатите от наблюдението на изпълнението на програмата. Актуализация на общинската програма по опазване на околната среда се извършва при съществена промяна на нормативната база и условията, при които е разработена.

В допълнение, на основание на чл. 79, ал. 6 от Закона за опазване на околната среда, годишните отчети, които Кметът на общината внася в Общинския съвет, се предоставят за информация в РИОСВ.

За информиране на обществеността отчетите по изпълнение на ПООС могат да бъдат публикувани на официалния сайт на община Стамболийски - https://stamb.info/.

IX. ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение 1. Резултати от проведено анкетно проучване относно разработване на ПООС на община Стамболийски 2021-2027 г.

Приложение 2. Раздел „Лечебни растения“

Приложение 3. Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Стамболийски за периода 2021-2027 г.

Приложение 4. Програма за управление на отпадъците на община Стамболийски 2021-2028 г.